

Уз грађане и привреду у корона кризи

ИНТЕРВЈУ

**„Зелена енергија“
идеална прилика
за економски
препород**

СТР. 04

ХЕ „ПЕРУЋИЦА“

**Сигурно
„корача“
седмом
деценијом**

СТР. 20

СОЗ

**Веће
издвајање
у стамбени
фонд**

СТР. 50

09. **БОЈАН ЂОРДАН:**
СПРЕМНИ СМО ЗА СВЕ
ПОСЛОВНЕ ИЗАЗОВЕ

24. **ХЕ „ПИВА“:**
ОПРЕМА СТИГЛА У
ФАБРИКЕ ИЗВОЂАЧА

41. **НАГРАДНА ИГРА**
ПЛАТИ РАЧУН ONLINE И
АУТОМОБИЛ ОСВОЈИ

Садржај

04.
ИНТЕРВЈУ: **МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ**
„ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЈА“ ИДЕАЛНА
ПРИЛИКА ЗА ЕКОНОМСКИ
ПРЕПОРОД ЦРНЕ ГОРЕ

08.
АКТУЕЛНО: **КОМИСИЈА ЗА**
ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКИ СЕКТОР
ИНТЕНЗИВИРАНИ ЕНЕРГЕТСКИ
РАЗВОЈ

09.
ИНТЕРВЈУ:
БОЈАН ЂОРДАН
СПРЕМНИ СМО ЗА СВЕ ПОСЛОВНЕ
ИЗАЗОВЕ

13.
ИНТЕРВЈУ:
ДОБРИЛО ГАЧЕВИЋ
ВЈЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ТЕ НАСТАВИТИ
НЕСМЕТАН РАД

15.
АКТУЕЛНО:
ТЕ „ПЉЕВЉА“ ДАН
ГАШЕЊЕ ПУНО СКУПЉЕ ОД ЕКО
РЕКОНСТРУКЦИЈЕ

18.
АКТУЕЛНО:
МХЕ „ОТИЛОВИЋИ“
ЕЛЕКТРАНУ У ОТИЛОВИЋИМА
ИЗУЗЕТИ ИЗ ЗАБРАНЕ ГРАДЊЕ

20.
ПОВОДИ:
ДАН ХЕ „ПЕРУЋИЦА“
У ПРИПРЕМИ УГРАДЊА ОСМОГ
АГРЕГАТА

22.
ОБЈЕКТИВ:
ХЕ „ПЕРУЋИЦА“
АКО СЕ ПО ЈУТРУ ДАН ПОЗНАЈЕ...

24.
АКТУЕЛНО:
ХЕ „ПИВА“
ОПРЕМА СТИГЛА У ФАБРИКЕ
ИЗВОЂАЧА

26.
ДРУГИ ПИШУ: **ИВАН МРВАЉЕВИЋ**
НАПРЕДАК ПЛАНА
ВИШЕНАМЈЕНСКЕ АКУМУЛАЦИЈЕ
КОМАРНИЦА У ЦРНОЈ ГОРИ

29.
ИМЕНОВАЊА:
ВРАЧАР ГЛАВНИ ФИНАНСИЈСКИ
ДИРЕКТОР

32.
ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И
ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О
ОРГАНИЗАЦИЈИ БР. 10-00-22143
ОД 28.05.2021.

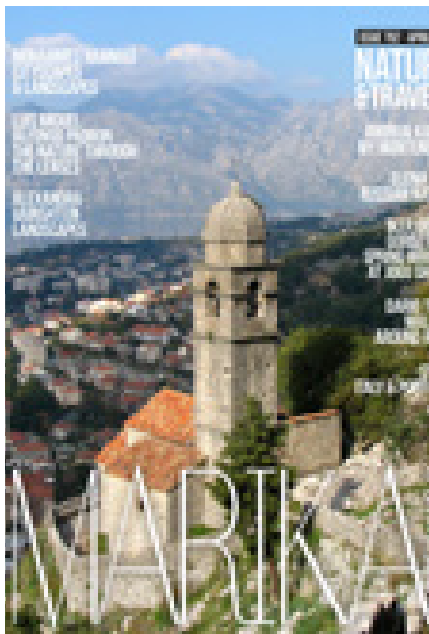
37.
АКТУЕЛНО:
МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ
ЗНАЊЕ ЈЕ ЈЕДИНА ПРАВА
ВРИЈЕДНОСТ

38.
СНАБДИЈЕВАЊЕ: **ПОПУСТИ**
РЕДОВНИМ ПЛАТИШАМА ЈЕДАН
МЈЕСЕЦ БЕСПЛАТНО ДО КРАЈА
ГОДИНЕ

40.
АКТУЕЛНО:
УГОВОР КОРИСНИЧКИ ЦЕНТАР
АПЛИКАЦИЈЕ ЗА БОЉУ УСЛУГУ И
ВЕЋЕ ЗАДОВОЉСТВО КУПАЦА

60. ДДК:
ИСПРУЖИ РУКУ –
ПОДАРИ ЖИВОТ

70. ЦРНА ГОРА НА НАСЛО-
ВНИЦИ КАНАДСКОГ
МАРИКА МАГАЗИНА

41.
СНАБДИЈЕВАЊЕ:
НАГРАДНА ИГРА
ПЛАТИ РАЧУН ONLINE И
АУТОМОБИЛ ОСВОЈИ

44.
АКТУЕЛНО:
САМИТ У ТРЕБИЊУ
ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЈА РАЗВОЈНИ
ПРИОРИТЕТ

46.
ОБЈЕКТИВ:
РАДНА ПОСЈЕТА БЕОГРАДУ
ЕНЕРГЕТСКА САРАДЊА
ЗАЈЕДНИЧКИ ИНТЕРЕС

51.
АКТУЕЛНО: АММ
ЕПЦГ И ЦЕДИС ПРИСТУПИЛИ
АСОЦИЈАЦИЈИ МЕНАџЕРА ЦРНЕ
ГОРЕ

52.
ЦЕДИС:
МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ЗА
ЈОШ БОЉЕ ПОСЛОВНЕ
РЕЗУЛТАТЕ

54.
РУП:
ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ
ПОДРШКА УСПЈЕШНОМ
ПОСЛОВАЊУ

58.
ДРУШТВО:
ДОНАЦИЈА ВОЗИЛА
РОВЧАНИН: ЗДРАВЉЕ ГРАЂАНА
НЕМА ЦИЈЕНУ

60.
ДРУШТВО: ДДК - АКЦИЈИ СЕ
ОДАЗВАЛО 250 ДОНАТОРА
ИСПРУЖИ РУКУ – ПОДАРИ ЖИВОТ

62.
ДРУШТВО:
ЕПЦГ СПОНЗОР ОСЦГ
НАСТАВАК САРАДЊЕ НА
ОБОСТРАНО ЗАДОВОЉСТВО

70.
АКТУЕЛНО: АНДРИЈА КАСОМ
ЦРНА ГОРА НА НАСЛОВНИЦИ
КАНАДСКОГ МАРИКА МАГАЗИНА

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА

Предсједник одбора директора
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Извршни директор
НИКОЛА РОВЧАНИН

Извршни руководилац
дирекције за људске ресурсе
ПРЕДРАГ КРИВОКАПИЋ

Руководилац сектора за
корпоративне комуникације
РАЈКО ШЕБЕК
rajko.sebek@epcg.com

Специјалиста за интерну
комуникацију
МИТАР ВУЧКОВИЋ
mitar.vuckovic@epcg.com

Главни и одговорни уредник
МИОДРАГ ВУКОВИЋ
miodrag.vukovic@epcg.com

Редакција
ТАТЈАНА КНЕЖЕВИЋ ПЕРИШИЋ
tatjana.perisic@epcg.com

Дизајн и припрема за штампу
STUDIO 081 D.O.O
hello@studio081.me

Адреса редакције: Улица Вука
Караџића 2 Никшић

Тел/Факс: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web: www.epcg.com

Издавач: Електропривреда
Црне Горе АД Никшић

Тираж: 1200

Штампа: Grafo Group

МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

“Зелена енергија” идеална прилика за економски препород Црне Горе

Инвестирањем у пројекте из области обновљивих извора енергије, чији почетак реализације треба очекивати у најскорије вријеме, удвостручићемо инсталсану снагу енергетских објеката у власништву Електропривреде. То ће, уз додатна улагања у људе и нове технологије, оснажити нашу компанију, а електроенергетски систем Црне Горе учинити стабилним и способним да у потпуности задовољи енергетске потребе купаца и привреде, у најкраћем порука је предсједника Одбора директора, Милутина Ђукановића.

Он је у интервјуу за наш лист истакао да је покретање снажног инвестиционог циклуса без додатних трошкова за грађане, један од приоритета новог руководства ЕПЦГ.

Редакција листа

Црна Гора већ четири деценије нема ниједан нови државни извор електричне енергије. Шта су Ваши планови и које инвестиције можете да најавите?

Црна Гора је у протеклом периоду доживјела индустријски, а самим тим и енергетски суноврат, јер у посљедњих 40 година ЕПЦГ није изградила ни један значајнији извор електричне енергије који би био у њеном власништву. Очигледно да су пројекте приватника који су инвестирали у енергетику пратиле велике коруптивне радње, док је ЕПЦГ била по страни иако је струја једини производ из Црне Горе који је конкурентан на свјетским берзама. Ове чињенице само потврђују претходно изнесене констатације да ЕПЦГ није водила рачуна о интересима грађана.

Желимо да покренемо снажан инвестициони циклус, али без додатних трошкова за грађане. То је један од приоритета новог руководства ЕПЦГ. Морамо кренути у изградњу хидроелектране на Комарници, снаге 170 MW, вјетроелектране „Гвозд“, снаге 50 MW, као и изградњу осмог агрегата у ХЕ „Перућица“ од 54 MW, док ћемо посебан акценат ставити на

МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ
предсједник Одбора директора

изградњу соларних електрана, гдје ћемо омогућити да грађани остваре значајне бенефите од своје неплодне земље. Такође, изградња једне или више соларних електрана на Вељем Брду могу у знатној мјери повећати енергетски потенцијал Црне Горе. Бриска Гора је и даље веома актуелна, можда под нешто измијењеним условима можемо кренути у реализацију тог пројекта.

У периоду од наредне четири године могли би се реализовати или привести крају пројекти гдје би се укупна инсталсана снага производних објеката ЕПЦГ, која сада износи 883 MW, повећала за готово 100 одсто. То би потпуно препородило Црну Гору у економском смислу. Развој енергетике би покренуо и друге привредне гране.

Покренула би се пољопривреда, а самим тим би и туристички потенцијали добили своју потпуну валоризацију. Црна Гора би постала земља из које се не би одлазило, већ би постала земља у којој би младе генерације могле да граде своју будућност. Да закључим, у границама својих могућности допринијећу да ЕПЦГ постане локомотива привредног развоја Црне Горе, јер она то може, а тај развој мора се базирати на зеленој енергији са дугорочном стратегијом потпуног преласка на обновљиве изворе енергије чиме ћемо испоштовати и наше обавезе на путу ка ЕУ.

Термоелектрана „Пљевља“ је искористила раније додијелених 20.000 часова рада из 2016. године? Може ли се десити да Црна Гора остане без овог извора енергије и каква је будућност Термоелектране?

Претходно руководство државе и ЕПЦГ, у најмању руку, неодговорно се односило према Термоелектрани и Руднику угља и суштински је угрозило

рад Термоелектране и Рудника. Нијесу на вријеме преузимане активности како би се омогућило несметан рад Термоелектране, тако се дозволило да ТЕП искористи додијелених 20.000 часова рада. Ми ћемо урадити све што је до нас да омогућимо да Термоелектрана настави са радом, јер она представља окосницу рада електроенергетског система Црне Горе.

У вашем фокусу је константно унапређење пословања уз поштовање и примјену највећих стручних и етичких стандарда. Може ли се то без негативног утицаја на животну средину?

Очување животне средине, односно синергетски однос између енергетских потреба и еколошких захтјева такође је наш приоритет. Зато, поред пројекта еколошке реконструкције првог блока ТЕ „Пљевља“, који подразумева примјену савремених технолошких иновација и поштовање свих директива Енергетске заједнице и који би требало ускоро да почне, и сваки будући пројекат Електропривреде Црне Горе неће бити могућ без квалитетне и свеобухватне анализе, јавне расправе и квалитетних рјешења која су на фонду очувања животне средине. У то не треба сумњати ниједног тренутка, а то ћемо врло брзо потврдити и на дјелу.

У међувремену, провјерава се и уговор у вези са њеном реконструкцијом са конзорцијумом којег предводи кинески DEC, а у коме се налазе и домаће фирме Вемах, ВВ Solar и Permonte? Каква ће бити судбина тог уговора и овог посла, односно када се може очекивати почетак ове инвестиције?

Формиран је нови Пројектни тим,

на челу са новим директором Термоелектране, Добрилом Гачевићем, који је задужен за праћење реализације овог пројекта, а такође формирана је и Комисија која ће извршити анализу и контролу читавог поступка и како се дошло до потписивања Уговора са наведеним конзорцијумом и о томе ће бити обавијештена јавност, а евентуални кривци процесуирани. Претходно руководство је већ авансирало 10 милиона еура за овај Пројекат, а већ имамо значајна кашњења у његовој реализацији. Морамо што прије доћи до ових одговора и активно радимо на томе.

Поднијели сте одредјене кривичне пријаве, а са друге стране у ЕПЦГ су основани тимови који ће провјеравати рад бивше управе. Шта се све истражује и да ли ће бити нових кривичних пријава?

Тако је. У име Електропривреде Црне Горе поднио сам Врховном државном тужилаштву кривичне пријаве против бившег премијера Душка Марковића, бивше министарке енергетике Драгице Секулић, бивших чланова Одбора директора и дијела менаџмента ЕПЦГ, власника и заступника Унипрома и извршног директора Фонда за заштиту животне средине, Јована Мартиновића. Кривичне пријаве поднио сам због криминалног удруживања, злоупотребе овлашћења у привреди, злоупотреба службеног положаја и противзаконитог утицаја и озбиљне сумње да је услед тога наступила директна штета по буџет Црне Горе од близу 17 милиона еура.

Дакле, све ћемо преиспитати. И у том смислу, већ смо формирали 12 комисија које ће анализирати најзначајније и за јавност најинтересантније сегменте пословања.

Формиране су комисије за радно правне односе и рјешавање стамбених потреба запослених, за тендере, за имовину, за еколошку реконструкцију ТЕ „Пљевља“ и санацију депоније „Маљевац“, за финансијске исказе, за испитивање односа ЕПЦГ са Првом банком, КАП-Унипромом, Жељезаром Тошчелик и другим повлашћеним субјектима (произвођачима електричне енергије по субвенционисаним цијенама), за анализу законске и нормативне регулативе у области енергетике, за анализу возног парка, платних картица, донација, спонзорства, помоћи и рекламирања и осталих непроизводних трошкова, за приватизацију ЕПЦГ (А2А), Рудника угља Пљевља и куповину сопствених акција, за наплату, искључења и утужења и комисија за односе унутар ЕПЦГ групе (ЕПЦГ, РУП, ЦЕДИС). У овим комисијама, осим запослених у ЕПЦГ, укључен је значајан број стручних, образованих, поштених и храбрих људи ван ЕПЦГ. Ништа неће бити сакривено од очију јавности, а да ли ће бити још кривичних пријава то ћемо врло брзо сазнати.

ЕПЦГ је власник 19 одсто акција Прве банке, гдје држи и највећи дио депозита. Шта планирате да урадите са овим акцијама и да ли је могућ излазак ЕПЦГ из власништва банке?

Тренутно у Првој банци имамо осам милиона еура депозита. Од доласка новог руководства није продужен депозит за 11 милиона еура. По укупном износу средстава која се налазе на рачунима ЕПЦГ, Прва банка је данас на трећем мјесту. ЕПЦГ је власник готово 25 одсто акција Прве банке, али у јавности се говори о 19 одсто, колико је учешће ЕПЦГ у одлучивању и то је урађено из разлога да ЕПЦГ не би у случају краха ове банке морала да учествује у њеној санацији. То је била одлука италијанског менаџмента за коју сматрам да је била добра.

Још је рано доносити коначну одлуку о односу ЕПЦГ и Прве банке. Мора се сагледати шири контекст ових односа водећи рачуна да се спријечи евентуално штета коју би могли да имају грађани и привреда Црне Горе. Активно тражимо оптимална рјешења

која не смију бити само у интересу ЕПЦГ, већ морају бити у интересу читаве заједнице.

Донијета је одлука да државне компаније пребаце остварену добит у државни буџет. Да ли сте радили анализу колико би ЕПЦГ, са ЦЕДИС-ом и Рудником угља, могла да подијели профита да не утиче на њено пословање?

ЕПЦГ ће први пут ове године помоћи буџет Црне Горе. То је веома важно да урадимо у вријеме короне и страшно лоших економских показатеља по којима је економија Црне Горе на посљедњем мјесту у Европи. Читав профит од прошле године у износу од готово 30 милиона еура уплатићемо у буџет Црне Горе и вјерујем тако омогућити сигурну исплату ионако малих пензија и социјалних давања за најугроженије категорије грађана.

То ће сигурно оставити посљедице по развој ЕПЦГ, али очување не само економске него, рекао бих, биолошке супстанце ове земље нема алтернативу.

Надамо се да ће идеја коју сам промовисао у име ЕПЦГ о изградњи нових обновљивих извора електричне енергије имати подршку читавог друштва и да ти пројекти неће бити доведени у питање. Црна Гора се налази у економској катастрофи, а корона је уништила приходе од туризма па је данас реално да се доминантно бавимо производњом електричне енергије и отварањем нових радних мјеста у том сектору. Производња „зелене енергије“ идеална је прилика за економски препород Црне Горе.

Најавили сте и већ су покренуте акције и кампање које ће довести до

мањих рачуна електричне енергије за домаћинства и привреду. Да ли ће се наставити са том праксом?

Као предсједник Одбора директора ЕПЦГ залагаћу се да стратешки циљ компаније буде адекватно праћење социоекономске ситуације, прије свега грађана, тако да ћемо и у том смјеру доносити одлуке које ће пратити реална цијена електричне енергије, како за домаћинства, тако и за привреду. Обећано је и већ испуњено. ЕПЦГ и ЦЕДИС су, као друштвено одговорне компаније, узимајући у обзир изазовну социоекономску ситуацију домаћинстава и привреде, коју је изазвала пандемија COVID-19, а поштујући лојалност наших редовних платиша, одлучиле да од 31. маја свим домаћинствима, члановима „Златног тима“ и привреди одобри додатни попуст. Тако да ће домаћинства добити додатни попуст - са садашњих 13 одсто на активну енергију (прва ставка рачуна) и нових 13 одсто на услуге ЦЕДИС-а и то до краја године.

Одбор директора ЕПЦГ одлучио је да до краја године помогне и привреду са три одсто попушта, односно остале дистрибутивне купце, изузев тзв. малих купаца. Одбор је одобрио и пупусте од 10 одсто оним институцијама које се највише боре против пандемије, а осим болницама и домовима здравља, тај вид попушта односиће се на вртиће, основне и средње школе.

Свакако да ћемо наставити субвенционирање рачуна социјално угрожених категорија становништва, али и попуст за редовност плаћања с тим што нам је план да укључимо и остале партиципијенте, осим ЦЕДИС-а, у рачуну да буду присутни, јер је до сада само ЕПЦГ финансирала попуст и то је био трошак компаније.

Ново руководство компаније искључиво ће водити рачуна о интересима грађана и интересима компаније. Дакле, покушаћемо да успоставимо баланс између тржишних цијена на берзи и социоекономске ситуације водећи рачуна о категоријама осјетљивих потрошача.

У више наврата сте истицали да вам је циљ постизање конкурентности на европском тржишту и активно учешће у новим тржишним изазовима. Да ли се до тога најбрже стиже улагањем у људе, зелену енергију или нове технологије?

Бити конкурентан на европском тржишту и спреман на све тржишне изазове, подједнако подразумијева стална улагања и у људе, и у модерне технологије, и у нове изворе енергије засноване на тзв. зеленој енергији. Дубоко сам убијеђен да је то рецепт за дугорочну стабилност и подизање нивоа пословних референци. И тако ћемо се и понашати. При томе, посебну пажњу посветићемо унапређењу кадровске структуре и квалитету кадра, јер познато је да су људи, ипак, највећи ресурс сваке компаније и да је то основ за стварање услова за свеукупни раст и развој.

ОСНОВАНА КОМИСИЈА ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОМ СЕКТОРУ

Интензивирати енергетски развој

Потребно је убрзати административно-техничке процедуре и отклонити потенцијалне баријере као претпоставка за ефикаснију реализацију планираних инвестиција. Акцент је на обновљивим изворима енергије, а у фокусу пажње стално унапређивање регионалне сарадње

Митар Вучковић

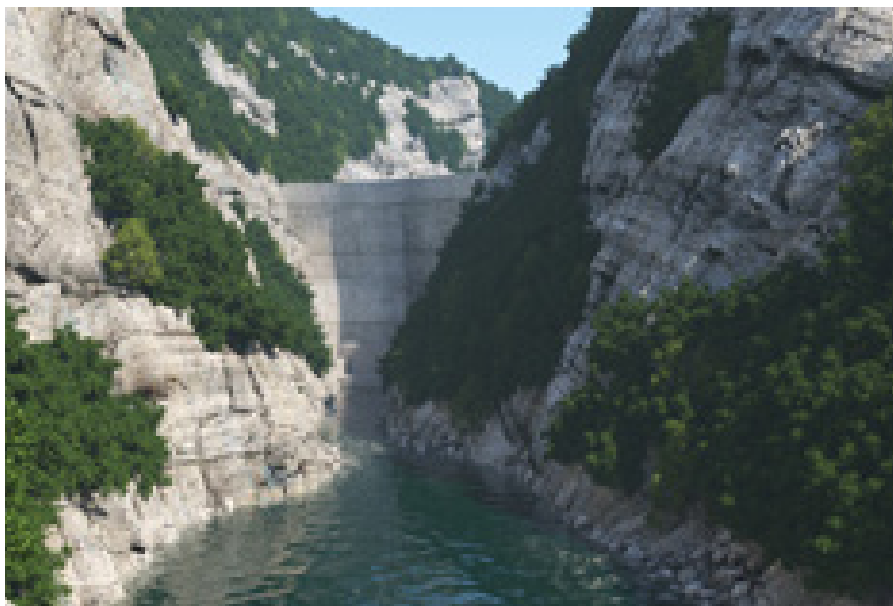
Дефинисање праваца даљег развоја електроенергетског сектора у Црној Гори и интензивирање инвестиционог процеса са акцентом на реализацији пројеката у области обновљивих извора енергије, задатак је десеточлане Комисије за инвестиције у електроенергетском сектору коју су основали, почетком маја, црногорски енергетски субјекти и ресорна министарства у Влади Црне Горе ради унапређења стања у тој привредној грани од виталног друштвеног значаја.

Намјера оснивача је да се кроз рад Комисије убрзају административно-техничке процедуре и отклоне потенцијалне баријере те створе потребни услови за ефикаснију реализацију планираних инвестиција.

Уз то, у континуитету ће се унапређивати и регионална сарадња.

Електропривреда Црне Горе веома је заинтересована за изградњу нових хидроенергетских капацитета на ријеци Комарници и Пиви, ХЕ „Комарница“ и ХЕ „Крушево“, за шта већ постоји техничко-планска документација.

За пројекат будуће хидроелектране „Комарница“ издат је Концесиони акт за изградњу, док би документацију за изградњу хидроенергетског објекта у доњем току ријеке Пиве, низводно од истоимене хидроелектране, требало иновирати и прилагодити савременим захтјевима у области очувања животне средине.

Стручни тимови ЕПЦГ посвећено раде и на проналажењу локалитета погодних за изградњу соларних капацитета, док је, подсјетимо, у припреми реализација пројекта вјетроелектране „Гвозд“ на Крновској висоравни у никшићкој општини инсталисане снаге 50 MW, затим соларне електране „Бриска Гора“ код Улциња, као и пројекта СЕ „Веље Брдо“ почетне снаге 50 MW.

ЕПЦГ је, такође, спремна да, заједно са осталим институцијама, значајно допринесе инсталацији соларних панела на објектима за индивидуално становање, као и на објектима у којима се обавља привредна дјелатност.

Један од приоритетнијих пројеката ЕПЦГ је и уградња осмог агрегата у ХЕ „Перућица“, чија вриједност се процјењује на око 24 милиона еура. Нови агрегат располагао би инсталисаном снагом од 58,5 MW, а његовим увођењем у производњу обезбиједило би се додатних око 50

GWh електричне енергије годишње. Пројекат би се финансирао из кредитног аранжмана са KfW банком.

Новооснованој Комисији предсједаваће Милутин Ђукановић, предсједник Одбора директора ЕПЦГ, а у њен састав именовани су и др Ратко Митровић, министар екологије, просторног планирања и урбанизма, Никола Ровчанин, извршни директор ЕПЦГ, Марко Перуновић, државни секретар у Министарству капиталних инвестиција, Рајко Радошевић, предсједник Одбора директора ЦЕДИС-а, Владимир Чађеновић, извршни директор ЦЕДИС-а, Коча Ђуришић, директор Управе за некретнине и имовину, Драшко Бољевић, в.д. директора Фонда за заштиту животне средине, Богдан Минић, шеф Службе за припрему и реализацију пројеката у ЦГЕС-у, као и Бранко Кнежевић, представник Министарства екологије, просторног планирања и урбанизма и савјетник Извршног директора ЦГЕС-а.

БОЈАН ЂОРДАН, ИЗВРШНИ РУКОВОДИЛАЦ ФЦ „ПРОИЗВОДЊА“

Спремни смо за све пословне изазове

Настављамо са улагањем у постојеће енергетске капацитете, а један од приоритета је еколошка реконструкција ТЕ „Пљевља“ која је од изузетне важности за стабилност функционисања електроенергетског система Црне Горе, истакао је у разговору са наш лист, новоименовани извршни руководилац ФЦ „Производња“, Бојан Ђордан.

Са Ђорданом смо разговарали о текућим пројектима у вези са ревитализацијом агрегата у наша два велика хидроенергетска објекта, о предстојећој реконструкцији малих хидроелектрана у саставу наше компаније те најављеној уградњи још једног, осмог агрегата који ће подићи инсталсану снагу „Перућице“ са садашњих 307 на 365,5 MW, што ће допринијети већој сигурности тог енергетског објекта и обезбиједити одговарајућу погонску резерву. Професионалан и одговоран однос, као и до сада, уз константни рад на усавршавању, оно је што млади стручњак очекује од колега у ФЦ „Производња“, увјерен да у фирми располажемо са великим богатством које се огледа у знању, искуству и раду свих запослених

Митар Вучковић

С обзиром на то да сте недавно именовани на челну позицију у ФЦ „Производња“, какав је план и шта се може очекивати од новог извршног руководиоца ове Функционалне цјелине?

Значај производње у ЕПЦГ је свима веома јасан. Велики систем, комплексан и веома захтјеван. Изазов је огроман и надам се да ћу оправдати указано повјерење, тј. да ће, прије свега, погонска спремност електрана бити на изузетно високом нивоу.

БОЈАН ЂОРДАН
руководилац ФЦ „Производња“

ФЦ „Производња“ испред себе има основни задатак да пружи сву логистику производним објектима у циљу обезбјеђивања поузданости и сигурности производње електричне енергије. Да би се постигли жељени резултати када је ријеч о погонској спремности потребно је благовремено спровођење како оперативног одржавања тако и капиталних инвестиција. Наравно, поштовање планираних рокова и вођење рачуна о финансијској страни уговарања представља једнак приоритет. Сигуран сам да све три електране итекако имају капацитете

да остваре циљеве на најбољи могући начин. За достизање циљева, такође, потребно је да инвестирамо у обуку и стручно усавршавање кадрова. Без надградње знања биће нам јако тешко да се успјешно изборимо са изазовима који су пред нама.

Како је познато да производни резултати наше компаније веома зависе од хидроелектрана, то ће нам крајњи резултат увелико зависити од хидролошких услова – на нама је да будемо спремни и када буде ситуација максимално искористимо водне потенцијале.

Наравно, да не смијем да изоставим и ТЕ „Пљевља“ - базни погон нашег електроенергетског система (ЕЕС). Упркос бројним изазовима који се налазе пред оваквом врстом постројења, очекујем да овај погон настави са својом базном улогом и производњом електричне енергије у пуном капацитету.

Такође, ФЦ Производња планира да се реорганизацијом укључи и у активности у вези са новим изворима енергије на чијој стратегији развоја нови менџмент, заједно са дирекцијом за развој, интензивно ради.

Посљедњих година доста је инвестирано у ревитализацију постројења ХЕ „Перућица“. Ове године реализација тог пројекта улази у завршну фазу, а најављена је и уградња осмог агрегата. Када се може очекивати почетак радова на пројекту који значи повећање инсталисане снаге наше најстарије велике електране?

ХЕ „Перућица“ је прије неколике године кренула у нови циклус „подмлађивања“. Подсјетићу да је у периоду од 2005. до 2010. године урађена I фаза модернизације и оспособљавања Електране који је обухватио електромашинску опрему прва четири агрегата као и SCADA систем.

Активности на реализацији пројекта реконструкције генератора Електропривреда Црне Горе је започела прије три године, а за замјену пет блок трансформатора прије годину дана. Рок за завршетак радова на генераторима, вриједних око три милиона еура, је крај 2021. године, а радови се углавном изводе у периодима планског застоја хидроелектране услед редовног годишњег ремонта.

Испорука опреме и радови на замјени пет блок трансформатора вриједни су 2,25 милиона еура и изводе се фазно, у периоду од три године. Поред прва два која су монтирана прошле, предвиђено је да ове године извођач испоручи још два, а 2022. и пети блок трансформатор. Ту су и инвестиције у разводно постројење па се сукцесивно врши замјена мјерних трансформатора и унапређење система мјерења.

План је да се у наредне двије године изврши и замјена дотрајалих и веома непоузданих системских растављача

у 110 kV постројењу.

Све испред наведене активности ће у знатној мјери повећати погонску сигурност и поузданост у раду те продужити вијек трајања наше најстарије велике хидроелектране која је у систему још од 1961. године.

Један од циљева Пројекта реконструкције и модернизације електране је повећање инсталисане снаге електране на 365,5 MW, уградњом осмог агрегата. Машинска хала и разводно постројење ХЕ „Перућица“ изграђени

су за крајњу фазу изградње Хидроелектране којом је предвиђен и агрегат А8. Нови агрегат ће имати номиналну снагу од 58,5 MW, чиме би се увећала инсталисана снага електране са 307 MW на 365,5 MW, а биће прикључен на трећи цјевовод електране, који је пројектован за агрегате А6, А7 и А8. Циљ ове инвестиције у електранама као што је ХЕ „Перућица“ које су више од пола вијека у погону је, поред повећања производње, стварање погонске резерве, тако да ће уградња додатног агрегата дефинитивно допринијети како стабилности, тако и поузданости

цјелокупног система ХЕ „Перућица“. Дирекција за технички и пословни развој увелико ради на припреми тендерске документације појединих ђелова техничке документације као предуслов за даље поступке – одабира испоручиоца опреме и извођача радова. Почетак радова на уградњи агрегата А8 планиран је за 2023. годину. Очекујемо велики број заинтересованих реномираних компанија, прије свега из Европе.

У томе нас храбри и изузетно велико интересовање за активности које се спроводе за потребе II фазе реконструкције ХЕ „Перућица“.

Као неко ко долази управо из ХЕ „Перућица“ веома ме радују активности на повећању снаге – изградњи новог производног објекта.

Шта слиједи у дијелу реконструкције пет малих електрана у саставу „Перућице“? Завршен је тендер за реконструкцију мХЕ, „Ријека Црнојевића“ и „Подгор“, у припреми је документација за реконструкцију и преостале три.

Нажалост, данас имамо ситуацију да су само двије од пет мХЕ у погону и да производе електричну енергију. Прича о реконструкцији ових објеката је покренута прије неколико година и сада смо се приближили и самој реализацији урађених пројеката. Како имамо позитивно мишљење ревидента на Идејни пројекат реконструкције мХЕ ове године очекујемо Јавну набавку избора најповољнијег понуђача за: „израду техничке документације (Главни пројекат реконструкције, Пројекат изведеног стања, Пројекат/ Упутство за одржавање опреме и објеката), извођење грађевинских радова, набавку, монтажу, тестирање и пуштање у погон електро-машинске и хидро-механичке опреме“.

Планирано је да у први позив за реконструкцију уђу мХЕ „Ријека Црнојевића“ и мХЕ „Подгор“, а након тога још двије мХЕ, у Колашину и Шавнику. Циљ је да те објекте оспособимо и доведемо на ниво савремених мХЕ, јер оне, иако са не великом улогом у производњи, репрезентују нашу компанију.

Велики посао одрађен је и у ХЕ „Пива“, а ових дана почела је капитална реконструкција агрегата А3. Шта све то укупно значи и шта се даље може очекивати када је у питању хидроенергетски објекат у кањону Пиве?

У претходном периоду у ХЕ „Пива“ успјешно је одрађена капитална реконструкција прва два агрегата, а ових дана почеле су активности на ревитализацији посљедњег, агрегата А3 за који је Електропривреда Црне Горе потписала уговор са конзорцијумом референтних компанија, Litostroj Power Љубљана и Електроремонт из Суботице. Радови на овом агрегату су у пуном јеку, већина опреме је транспортована до фабрика извођача гдје ће се извршити репарација и сервисирање дјелова који ће касније бити враћени и уграђени.

Ове активности ће ријешити многе проблеме настале током вишедеценијеске експлоатације.

У вези са пројектом реконструкције и модернизације ХЕ „Пива“, фаза II, предвођене Дирекцијом за развој и инжењеринг, током 2018. године спроведен је тендерски поступак и ЕПЦГ је потписала Уговор за реконструкцију хидромашинске и електро опреме агрегата и постројења сопствене потрошње са Извођачем, JB Litostroj Power из Словеније и АBB из Италије, у вриједности од 10,3 милиона еура.

Фаза II модернизације и реконструкције ХЕ „Пива“ је у току и план је да буде изведена у периоду од 2018-2024. године. До сада су реализоване активности на реконструкцији и модернизацији електро-машинске опреме агрегата А2 и постројења главног развода 0,4 kV електране. У 2021. години ће се реализовати активности на реконструкцији и модернизацији електро машинске опреме агрегата А3 и постројења 35 kV и 10 kV, док ће се у 2022. години реализовати активности реконструкције и модернизације електро-машинске опреме агрегата А1 и пустити у рад интегрални систем управљања на нивоу електране чиме ће пројекат и бити завршен.

Завршетком планираних инвестиција знатно ће се побољшати перформансе производних јединица, што ће у коначном продужити радни вијек електране и обезбиједити висок степен погонске спремности и сигурности у раду у дужем периоду.

Да ли је све спремно за почетак еколошке реконструкције првог блока ТЕ „Пљевља“, који је најављен за средину ове године?

Пројекат еколошке реконструкције ТЕП-а је један од значајних у новијој историји ЕПЦГ. Како с аспекта вриједности и комплексности радова, тако и с аспекта самог омогућавања наставка рада ТЕП-а као посљедице све строжијих еколошких услова.

Циљ је да еколошком реконструкцијом сведемо све штетне емисије и продукте сагоревања угља на границе испод дозвољених, сагласно важећој црногорској и европској легислативи. На тај начин омогућићемо рад ТЕ „Пљевља“ за наредних 20-ак година како би иста генерисала тзв. банд енергију нашег

ЕЕС као и око 1200 радних мјеста, што у самој електрани, што у компанијама које зависе од њеног даљег рада.

Важност Термоелектране са становишта стабилног рада Електроенергетског система је од изузетног значаја. Стабилност система се базира управо на ТЕП-у, и, иако под притиском све строжијих регулатива, очекујем да ТЕП након еколошке реконструкције настави да ради у дужем временском периоду. Основ за наставак активности на еколошкој реконструкцији представља ревидовани Идејни пројекат који је урадила реномирана компанија STEAG из Њемачке током 2019/2020. године. Ревизију овог документа урадио је „Институт за грађевинарство“ д.о.о. из Подгорице на основу кога је конзорцијум компанија предвођен кинеским „Donfang International Corporation“ добио послове на изради Главног пројекта, док ревизију истог треба да одради компанија „System“ д.о.о. из Подгорице. Радове, након ревидоване документације главног пројекта, треба да изведе такође конзорцијум предвођен поменутом кинеском компанијом, док ће надзор над извођењем радова изводити STEAG – аутор Идејног пројекта.

Тренутне активности пројектанта су у фази завршетка техничких рјешења, тако да смо у свакодневној комуникацији са стручним тимом који чине запослени у ТЕП-у.

Остала су отворена питања око неких технолошких рјешења, али очекујем да и те спорне тачке затворимо у скорије вријеме. Након тога, извођач ће бити уведен у посао.

На крају, како би гласила Ваша порука запосленима у Производњи?

Рад, ред и дисциплина ☺ Шала на страну, али професионалан и одговоран однос, као и до сада, уз константни рад на усавршавању је оно што нам је свима заиста потребно. Данашњи услови на тржишту представљају изазов за све учеснике у електроенергетској индустрији. Ми у фирми располажемо са великим богатством које се огледа у знању, искуству и раду свих запослених. Уз поменуте карактеристике и корпоративну културу, наша фирма је спремна да се суочи са свим пословним изазовима. Сматрам да улагањем како у постојеће, тако и у нове кадрове стварамо предуслове за нове пословне успјехе.

ДОБРИЛО ГАЧЕВИЋ,
директор ТЕ „Пљевља“

Вјерујем да ће ТЕ наставити несметан рад

Након одлуке Енергетске заједнице, а због значаја овог енергетског објекта за економију државе, очекујем да она буде праведна и да ће ТЕ „Пљевља“ продужити рад, уз обавезу завршетка пројекта еколошке реконструкције, каже директор Добрило Гачевић. Додаје да је у току завршетак израде главног пројекта за еколошку реконструкцију, а да су при крају и овогодишњи ремонтни радови, вриједни око четири милиона еура

Татјана Кнежевић Перишић

Како би, као један од најискуснијих кадрова ЕПЦГ и дугогодишњи технички директор ТЕ, оцијенили стање у овом производном објекту, који је ослонац електроенергетског система Црне Горе?

У овом тренутку термоелектрана „Пљевља“ се, као енергетски објекат, налази у врло специфичној ситуацији: са једне стране, као врло поуздан енергетски објекат представља, како кажете, ослонац електро-енергетског система Црне Горе, а са друге – улази у период рада у коме се догађа трансформација енергетике ка еколошкој чистој, у којој перспектива коришћења угља не кореспондира са циљевима еколошке политике ЕУ. Све су ово изазови које треба рјешавати кроз нови национални енергетски и климатски план.

ТЕ је искористила опцију од 20 хиљада радних сати. Какву одлуку очекујете од Енергетске заједнице, по овом питању?

Једно су наша очекивања, а друго административна одлука Енергетске заједнице која ће, вјероватно, бити наслоњена на уговорне клаузуле Споразума државе са истом.

Због значаја овог енергетског објекта за економију државе, а и услова у којима је свијет функционисао протекле и ове године, очекујем, ипак, праведну одлуку, тј. продужење рада ТЕ, уз обавезу завршетка пројекта еколошке реконструкције.

ТЕ „Пљевља“ је, дуго времена, била непоуздан енергетски објекат, међутим улагања последњих десетак година, допринијела су да постане изузетно рентабилна, да продаје вишак енергије, да троши 30% мање угља за производњу. Ипак, правила су правила, па тако мора сада свој рад ускладити са Директивом о великим ложиштима. Како ћете то постићи?

Значајна инвестициона улагања и модернизација ТЕ направљени су у претходној деценији (2000-2010), а у овој последњој је искористио расположиви технички потенцијал на најбољи начин.

Трошење мањих количина угља дијелом јесте везано за побољшање ефикасности, а дијелом за бољи квалитет угља који се користио у претходном периоду. Рад ТЕ биће усклађен са прописаним условима, реализацијом пројекта еколошке реконструкције који је у току. Очекивани резултати пројекта су

са транспортом пепела и шљаке, хемијску припрему воде), као и радови на млинском постројењу.

Ремонтним радовима ће се обезбиједити услови за континуирану и стабилну производњу. Поред запослених у ТЕ, све радове изводе црногорске компаније, са изузетним референцама за ту врсту посла. Према ријечима директора Гачевића, радови су при крају:

- Ремонтни радови се приводе крају. Преостају радови санације намотаја статора генератора, као ванредни посао, због чега ће ремонт бити продужен за 20-25 дана, закључује Гачевић за наш лист.

смањење негативних утицаја ТЕ на квалитет ваздуха, воде и земљишта, кроз спровођење најбољих расположивих техника за спречавање и контролу емисија које настају у току рада термоелектране.

типске радове на котловском постројењу, машинској сали, помоћним постројењима (допрема угља, електрофилтерско постројење

Иначе, Уговор о реализацији пројекта еколошке реконструкције потписан је 10.6.2020. У току је завршетак израде главног пројекта по коме ће се извести радови. Укупни рок за извођење је 39 мјесеци од датума одобрења (ревизије) главног пројекта.

РЕМОНТ ТЕ „ПЉЕВЉА“ ПРИ КРАЈУ

Овогодишњи ремонт ТЕ „Пљевља“, вриједан је близу четири милиона еура. Обухвата стандардне интервенције на главним постројењима термоелектране:

ЗА И ПРОТИВ ТЕРМОЕЛЕКТРАНЕ – ШТА ЈЕ АЛТЕРНАТИВА?

Гашење пуно скупље од еко реконструкције

У циљу илустрације потенцијалне несагледиве штете по цијелу Црну Гору, стручне службе ЕПЦГ извршиле су неопходне анализе, са задатком процјене финансијских ефеката могућег гашења ТЕ Пљевља

Редакција листа

НИКОЛА РОВЧАНИЋ,
извршни директор ЕПЦГ

У случају престанка рада термоелектране, те увоза потребне количине електричне енергије за целокупан конзум Црне Горе размотрена су два сценарија. У процјени су узете у обзир планиране мјесечне производње из Биланса електричне енергије те планиране годишња производња термоелектране од 1317 GWh уз тренутне цијене тзв. БАНД енергије са нама референтне HUEDX берзе у Мађарској за посматране периоде. Напомињемо да на цијене нијесу додати трошкови прекограничних преносних капацитета који у просјеку износе око 5 еура/MWh, а треба имати у виду и расположиву прекограничну пропустност.

Дакле, у случају да обавезна испоруке електричне енергије, коју ЕПЦГ има према својим купцима, буде на

нивоу из 2021. године, не узимајући евентуалну додатну испоруку према новим потенцијалним клијентима, те да производња из хидроелектрана остане на нивоу просјека, долазимо до следећа два сценарија:

Први сценарио - да ТЕ „Пљевља“ не ради 12 мјесеци у периоду јун 2021. – јун 2022. године.

Укупна цијена електричне енергије, коју би требало купити по тренутним цијенама на HUEDX берзи, износила би 109,4 милиона еура. У том периоду износ додатних фиксних трошкова и одлив новца за ТЕ „Пљевља“, иако не производи електричну енергију, износио би око 46 милиона еура.

Други сценарио – да ТЕ „Пљевља“ не ради 18 мјесеци у период јун 2021 – децембар 2022. године.

Укупна цијена електричне енергије, коју би требало купити у поменутом периоду, по тренутним цијенама на HUEDX берзи вриједила би 160,1 милиона еура уз износ фиксних трошкова за термоелектрану која не ради од око 73,7 милиона еура.

Разлог пораста цијена од децембра 2020. године се односи на константан раст цијена за дозволе емисија CO₂.

У овом тренутку није могуће сагледати како ће се ова цијена кретати до краја 2022. године, јер су студије реномираних кућа ову ситуацију предвидјеле тек 2035. године.

- Дакле, са једне стране имате еколошку реконструкцију ТЕ „Пљевља“ од 54 милиона еура која ће задовољити стандарде строгих европских еколошких директива и могући рад до 30 година, а са друге вриједност средстава у наведена два сценарија и то годишње – каже Никола Ровчанин, извршни директор ЕПЦГ.

- Полазећи од назначене анализе, даља обустава рада ТЕ „Пљевља“ након окончања редовног годишњег ремонта, односно пропуштање стављања у погон ТЕ „Пљевља“, за посљедицу би имало неликвидност не само ЕПЦГ АД Никшић, као привредног друштва у већинском државном власништву, које обавља дјелатност од јавног интереса, већ и свих повезаних правних лица у енергетском сектору: Црногорски електродистрибутивни систем ДОО Подгорица, Рудник угља АД Пљевља, Црногорски оператор тржишта електричне енергије и других лица посредно повезаних са енергетским сектором, што би могло довести до економског и социо-економског колапса у Црној Гори – каже даље Ровчанин.

Једна од посљедица негативних резултата пословања ЕПЦГ групе подразумијевала би немогућност исплате дивиденде акционарима, односно држави Црној Гори, извршење пореских и других обавеза ЕПЦГ групе према држави било би доведено у питање, а што би се све неминовно негативно одразило на реализацију приходовне стране буџета Црне Горе, али и заустављање свих започетих инвестиционих активности.

- Са друге стране, ЕПЦГ група би евентуалном даљом обуставом рада постројења ТЕ „Пљевља“ била принуђена да предузме одговарајуће законске мјере у циљу оптимизације броја запослених, што би у даљем току проузроковало непосредно или посредно обавезу државе да кроз одговарајуће социјалне програме издвоји значајна финансијска средства.

Такође, комплетан репро ланац осјетио би негативне ефекте, као и фирме које су ангажовање за вршење услуга за потребе ЕПЦГ, односно испоруке материјала – наглашава Никола Ровчанин

Када говоримо о значају ТЕ „Пљевља“ морамо истаћи да чињеницу да укупна остварена производња електричне енергије електрана које припадају Електропривреди Црне Горе у 2020. години је износила 2.819,2 GWh, од чега је ТЕ „Пљевља“ произвела 52,76%, велике хидроелектране укупно 47,16%, а мале ХЕ 0,08%. ХЕ „Перућица“ је остварила производњу од 672,1 GWh, ХЕ „Пива“ је остварила производњу од 657,3 GWh.

У односу на план термоелектрана „Пљевља“ је произвела више енергије за 170,5 GWh или за 12,9%. Са друге

стране услед лоше хидрологије ХЕ „Пива“ је произвела мање количине у односу на планиране за 26,9%, док је ХЕ „Перућица“ произвеле мање количине у односу на план 12,4%.

- Уколико се погледају и историјски подаци јасно је колико је тешко планирати производњу хидроелектрана и то највише захваљујући климатским промјенама и тешкоћама које се јављају у предикцији годишњих падавина.

На овај начин је јасно документовано колико је важно имати стабилан базни извор енергије на који се може ослонити Електропривреда Црне Горе, електроенергетски систем и држава Црна Гора.

Последња криза изазвана вирусом COVID-19 на најбољи могући начин

је показала колико је важно да државе могу саме да обезбиједу ресурсе неопходне за несметано функционисање државе и организацију живота њених грађана. Дакле, чак и ако изузмемо све финансијске, социјалне и друштвене ефекте који су бројни, евидентни, недвосмислени и лако доказиви, јако је опасно и није одрживо на дужи рок да држава планира развој енергетског сектора без извора базне енергије на који може рачунати у сваком тренутку – појашњава извршни директор наше компаније.

- Да ли је алтернатива базном извору енергије какав је термоелектрана „Пљевља“ увоз енергије било од трговаца или од произвођача, који опет већи дио те енергије могу да гарантују само из неког од извора базне енергије?

Што ће рећи да у крајњем Електропривреда Црне Горе (и Држава Црна Гора) би и у случају увоза енергије опет дошла у ситуацију да увози енергију која врло вјероватно већим дијелом није произведена из неког од обновљивих извора енергије. Кристално је јасно је да би увоз енергије одговарао само и једино трговцима енергијом јер би у суштини на дужи рок комплетан ценовни ризик и ризик доступности енергије пренијели на Електропривреду Црне Горе (самим тим и Државу Црну Гору) која би зависила од кретања цијена на тржишту, доступности енергије, а у крајњем и од трговаца енергијом – закључује Ровчанин.

Систем Електропривреде Црне Горе, што укључује и Рудник Угља Пљевља и друга правна лица из енергетског

сектора, ангажује јако велик број приватних и јавних компанија које пружају услуге или продају робу. Може се рећи да би без термоелектране „Пљевља“ и Рудника угља Пљевља привреда пљеваљског региона у потпуности замрла. Такође, систем Електропривреде Црне Горе директно упошљава више око 1.000 запослених чије су нето зараде значајно изнад државног просјека. Такође, кључни извор прилива за Општину Пљевља је енергетски сектор.

- Из свега наведеног несумњиво је да тренутно не постоји алтернатива ни за грађане, ни за компанију, ни за државу јер је јасна важност одржања и рада Термоелектране и енергетског комплекса у Пљевљима све док се не обезбиједи други нови извори енергије. Схватајући озбиљност ситуације, али и смјерница за европску будућност Црне Горе ново руководство ЕПЦГ је кренуло интензивно у реализацију бројних пројеката изградње соларних и вјетроелектрана тако да ускоро очекујемо потписивање акционарског

уговора за изградњу вјетроелектране Гвозд.

Такође, важно је навести да је термоелектрана „Пљевља“ за својих 135 запослених уплатила зарада и припадајућих пореза и доприноса у годишњем износу од већем од 3 милиона еура. Највећи послодавац у термокомплексу је Рудник угља Пљевља који је уплатио зарада и припадајућих пореза и доприноса својим запосленима у износу од 12,5 милион еура – каже на крају Никола Ровчанин.

Компанијама које су регистроване у Црној Гори од стране Термоелектране је уплаћено више од 50 милиона еура.

Све наведено указује на економски значај који Термоелектрана има на националну економију и локалну заједницу. Управо због ове чињенице снажно смо определијели да се заврши пројекат еколошке реконструкције како би ТЕ испунила све међународне стандарде у заштити животне средине.

СТАВ МЕНАЏМЕНТА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ

Електрану у Отиловићима изузети из забране градње

Елеонора Албијанић

Електропривреда сматра да пројекат изградње мале хидроелетране „Отиловићи“ треба изузети из забране грађења.

- У овом тренутку, сваки енергетски објекат који користи обновљив извор енергије је важан и надамо се да ће мХЕ „Отиловићи“, због специфичности и чињенице да претходно постоји инфраструктура и да недостаје практично само механика, те да нема даљег утицаја на животну средину, наићи на разумијевање Владе и надлежног Министарства капиталних инвестиција - сматра извршни директор ЕПЦГ, Никола Ровчанин, поводом најаве усвајања Декларације о забрани градње мХЕ.

Он тврди да би утицај ове мХЕ у истоименом пљеваљском селу бити безначајан на животну средину, а да би компанија и држава имале значајне економске и енергетске користи.

- Пројекат је у потпуности прихватљив, јер је технички остварљив, еколошки стабилан, економски сигуран и социолошки прихватљив. Ова мХЕ користила би вишак воде из већ постојеће акумулације која је направљена за потребе рада пљеваљске Термоелектране (ТЕ). За потребе ТЕ изграђена је лучно-бетонска брана са пратећим објектима висина 59 метара, а запремина створене хидроакумулације је око 18 милиона метара кубних.

Према досадашњим хидролошким испитивањима средњи вишегодишњи протицај на профилу бране износи 4,68 метара кубних у секунди. То даје могућност изградње мХЕ „Отиловићи“ уз постојећу брану, чиме би се вишкови воде из акумулације, као и вода биолошког минимума која се испушта из акумулације, користили за производњу електричне енергије - рекао је Ровчанин.

Изградња мХЕ „Отловићи“ је анализирана од почетка градње бране 1981. године, пројектна документација више пута је дорађивана (2001. и 2011), али без реализације до данашњих дана. Пошто мХЕ није изграђена по стицању

услова, ЕПЦГ је изгубила више од 20 милиона еура, имајући у виду да би годишња производња била око 600 до 700 хиљада.

Просторним урбанистичким планом општине Пљевља из 2011. године била је предвиђена изградња мХЕ „Отиловићи“ уз постојећу истоимену брану. Министарство одрживог развоја и туризма (МОРТ), у новембру 2012. године, дало је урбанистичко-техничке (УТ) услове за израду инвестиционо-техничке документације, након чега је иновирани идејни пројекат и расписан тендер (преговарачки поступак) за израду главног пројекта и тендерске документације за електро-машинску опрему.

Све активности на пројекту обустављене су почетком 2015. године, да би поново биле покренуте 2018. године, те да је због протока времена и измијењеног законског оквира који се односи на ту проблематику било потребно да се иновира пројектна документација. ЕПЦГ је 2019. године од МОРТ-а тражила издавање допуњених урбанистичко-техничких услова за израду техничке документације што је ресорно министарство одбило уз препоруку да се уради локална студија локације мХЕ „Отиловићи, а у складу са Законом о планирању и уређењу простора. Енергетска компанија је у октобру 2019. године упутила ресорном министарству иницијативу за израду локалне студије о локацији на коју још увијек није добила одговор.

- Ако се створе правне претпоставке, ЕПЦГ би одмах кренула са изградњом - истакао је Ровчанин.

Према његовим ријечима, мХЕ би радила уз постојећу брану и хидроакumulацију који су изграђени за потребе обезбеђења ТЕ технолошком водом, те да техничко рјешење мХЕ не ремети водни режим низводно од бране, као ни режим коришћења воде постојећих корисника, а има занемарљив утицај на животну средину, углавном у фази градње објекта.

- Локација на којој је предвиђена изградња мХЕ је мале површине, са земљиштем у државном власништву. Приступни путеви постоје и изграђени су приликом грађења бране „Отиловићи“. Углавном ће се вршити минимална реконструкција постојећих локалних путева - рекао је извршни директор Електропривреде Црне Горе.

Ровчанин је појаснио да је анализа показала да је пројекат мХЕ „Отиловићи“ еколошки стабилан, јер ће сви објекти пројектованог

система, бити складно уклопљени уз већ постојеће енергетске објекте и у еколошко окружење.

- Сагледани су сви позитивни и негативни утицаји на екосистеме и избором параметара објекта и управљања нађена су рјешења којима се максимизирају позитивни, неутралишу негативни утицаји, омогућава се несметан развој екосистема и чува се постојећи биодиверзитет. С обзиром да је локација ненасељена, нема миграција становништва, нити утицаја на водоснабдијевање, из чега проистиче и социјална стабилност пројекта. Пројекат мХЕ „Отиловићи“ не врши никакву деструкцију биодиверзитета ријеке Ђехотине, не врши поремећај хидролошког режима ријеке, не дестабилизује постојеће водоснабдијевање и не угрожава традиционални начин живота локалног становништва, рекао је Ровчанин.

ХЕ „ПЕРУЋИЦА“ ОБИЉЕЖИЛА 61. ГОДИНУ ПОСТОЈАЊА И УСПЈЕШНОГ РАДА

У припреми уградња осмог агрегата

Дан наше најстарије велике електране, која је прве киловат сате енергије црногорском електроенергетском систему испоручила давне 1960. године, обиљежен у знаку производног рекорда оствареног у првом кварталу

Митар Вучковић

Током прва три мјесеца ове године ХЕ „Перућица“ произвела је рекордних близу 557.000 MWh електричне енергије, 67,2 одсто више од плана за тај период године, а добри производни трендови настављени су и првих дана маја. Томе је у приличној мјери, поред добре хидрологије, допринијела интензивна инвестициона активност и „освјежавање“ постројења и опреме у посљедње вријеме.

Након ревитализације пет машина и замјене два трафо блока, наша амбиција је да успјешно завршимо и капиталну реконструкцију преостала два генератора и замијенимо још три блок трансформатора знатно савременијим, у оквиру предвиђених рокова, до средине октобра. Тиме бисмо направили велики корак у „подмлађивању“ ХЕ „Перућица“, а њен радни вијек продужили за најмање још двије деценије.

Подсјетимо, у санацију грађевинских објеката, репарацију или замјену електро и машинске опреме у ХЕ „Перућица“, посљедњих година, уложена су знатна средства, а инвестициони план, који је, у доброј мјери, већ реализован укупно је вриједан преко 60 милиона еура.

Поред текућег одржавања и ревитализације постојеће опреме и постројења, наш план је да до краја доведемо и преговоре са Њемачком развојном банком (KfW) о кредитном аранжману вриједном 24 милиона еура, потребном за реализацију

пројекта уградње осмог агрегата, инсталисане снаге 58,5 MW. Тиме би се, и без додатних захвата на систему за заштиту животне средине, повећала снага и производне могућности „Перућице“.

ХЕ „Перућица“ је најстарија велика хидроелектрана у Црној Гори, пуштена у погон 1960. године. Названа је по врелу Перућица, које извире у близини хидроелектране. Налази се на територији општине Никшић, у сјеверном дијелу Бјелопавлићке равнице, док су мале хидроелектране

смјештене на територијама општина Колашин, Подгорица, Цетиње и Шавник. Њена инсталисана снага је 307 MW, а могућа годишња производња око 1.400 GWh. Корисна акумулација је 225 милиона метара кубних воде.

За производњу електричне енергије ХЕ „Перућица“ користи воде слива ријеке Горња Зета, односно воде које дотичу у Никшићко поље и то при повољном паду на кратком растојању између Никшићког поља и Бјелопавлићке равнице.

Из историје...

Монографија „100 година црногорске Електропривреде“, стр. 105

...Хидроелектрана „Перућица“ је пуштена у погон у децембру 1960. године. Стихија воде из Никшићког поља, тунелом дугим 3.300 метара и цјевоводом дужине два километра, са висине од 550 метара сручила се на турбине снагом од 540 атмосфера. Та силна снага изазвала је подрхтавање челичних колоса, стројарнице дуге 180 метара и бројних електричних постројења. Са само два агрегата произведена је огромна количина електричне енергије.

Поводом уласка у погон ове хидроелектране уприличена је

свечаност, којој је присуствовало неколико хиљада грађана и велики број државних и партијских руководиоца Црне Горе. Говорио је Радомир Коматина, предсједник Одбора за привреду Извршног вијећа Црне Горе. Коматина није пропустио прилику да тријумфално истакне неспорне чињенице о изузетном привредном развоју Црне Горе. Индустијска производња је, у односу на 1947. годину, увећана за преко седам пута. Доходак по глави становника износио је око 73 хиљаде динара, док је 1947. године био 32 хиљаде динара.

Хидроелектрана „Перућица“ је са два агрегата укупне јачине 76 мегавата, произвела 200 милиона киловат часова електричне енергије у првој половини 1961. године.

Почела је монтажа и три нова агрегата која су имала снагу од 114 мегавата. Они су пуштени у погон у новембру 1961, па је хидроелектрана „Перућица“ била у том тренутку најмоћније електроенергетско постројење у Југославији. Произвела је у 1964. години импозантних 851 милион киловат часова, што је представљало 17% од укупне производње електричне енергије у Југославији.

Енормно је увећана и производња електричне енергије у Црној Гори. У 1964. години износила је 937 милиона киловат часова електричне енергије. То је за 30 пута било више од производње остварене у 1956. години.

Црногорски потрошачи електричне енергије и у наредном периоду су наставили да уживају плодове са хидроелектране „Перућица“...

ХЕ „ПЕРУЋИЦА“

Ако се по јутру дан познаје...

Рекордна производња у првом кварталу најављује још једну успешну годину у нашој најстаријој великој електрани у којој се припремају за редовни годишњи ремонт и завршетак стратешког пројекта капиталне реконструкције генератора. Ове године биће замијењена још два блок трансформатора, а наредне и пети, последњи по уговору са загребачким „Кончаром“

Митар Вучковић

„Ради као сат“, често се може чути за ХЕ „Перућница“, која је, иако најстарија велика електрана у саставу Електропривреде Црне Горе, и даље у одличној „кондицији“. Већ на први поглед јасно је са колико одговорности, знања и воље запослени у овој фабрици електричне енергије раде свој посао, али осјети се и сва пажња матичне компаније. О томе, у првом реду, свједочи максимална погонска спремност и поузданост постројења која се редовно одржавају и унапређују сагласно нових технолошким рјешењима и стандардима. Зато, појачане дотоке овдје увијек спремно дочекују значајно доприносећи пословним резултатима Компаније која се и ове године може похвалити вишемилионском добити у првом тромјесечју.

Директор ХЕ „Перућница“, Драгомир Благојевић, подсјећа да су добри производни резултати последица одличне погонске спремности и добре хидрологије, посебно током прва два овогодишња мјесеца када су акумулације биле на нивоу 207 одсто,

односно 384 одсто од планираних.

- Акумулације су почетком маја износиле 102.984 MWh што је 70 одсто од плана, али је за очекивати да ће се са порастом температуре повећавати и количина дотока, а самим тим и акумулација, истиче Благојевић, са којим смо разговарали 25. маја ове године.

ХЕ „Перућница“ тренутно ради у потпуности у складу са возним редовима Дирекције за трговину електричном енергијом и дневно пружа неопходне услуге примарне регулације фреквенције, као и изузетно захтјевне услуге секундарне у опсегу ± 14 MW и терцијалне регулације електроенергетског система Црне Горе (ЕЕС).

Подсјетимо, „Перућница“ је производну годину започела са рекордом, тако да је закључно са 20. мајем произвела 695.192 MWh електричне енергије, 22,61 одсто више од плана за 2021. годину.

- У односу на упоредни период претходне године произвели смо 32,51 одсто више енергије, задовољно констатује Благојевић.

Љетњи период у хидроенергетском објекту на Глави Зете, традиционално, предвиђен је за годишњи ремонт – детаљни преглед и обављање многобројних редовних и уобичајених ремонтних послова на електро-машинској опреми у погонима и постројењима електране, на доводним системима, као и послове на грађевинским објектима на основу стања утврђеног путем периодичних прегледа и мјерења на опреми и објектима те благовремене анализе уочених недостатака.

- Ремонт планирамо да обавимо, углавном, сопственим кадром уз ангажовање специјализованих фирми, из земље и региона, за поједине специфичне послове. Извршени радови, уз редовно одржавање, треба да гарантују нормалан рад без већих проблема до

ДРАГОМИР БЛАГОЈЕВИЋ,
директор ХЕ „Перућица“

наредног ремонта и сигуран сам да ће тако бити и овога пута, каже директор Благојевић.

Потпуна обустава рада у вријеме годишњег ремонта и ове године биће искоришћена за ревитализацију два генератора, Г1 и Г2. Тиме ће бити успјешно завршен пројекат који је почео прије три године по Уговору са конзорцијумом „SEVER-NIKCOM-KONČAR GIM“ закљученим 20. јуна 2019. године.

- Радови су планирани у периоду између 15. јуна и 30. септембра ове године. На тај начин ће се заокружити читав пројекат послје којег ћемо имати ревитализовано свих седам генератора чији је експлоатациони вијек продужен за дужи временски период, подсјећа Благојевић.

Поред ревитализације генератора ове године биће замијењена још два блок трансформатора по Уговору са конзорцијумом „KONČAR DST I ELECTRO TEAM“.

Радови ће се изводити у периоду тоталне обуставе рада ХЕ „Перућица“ која је планирана од 01. до 31. августа. Замијена преосталог петог блок-трансформатора предвиђена је наредне године.

Поред ових радова, очекује се и почетак реализације пројекта реконструкције пет малих хидроелектрана у саставу „Перућице“ за шта је, буџетом за ову и наредну годину, планирано око 2,7 милиона еура.

- Како имамо позитивно мишљење Ревидента на Идејни Пројекат реконструкције МХЕ у власништву ЕПЦГ, то ове године очекујемо избор најповољнијег понуђача за: „набавку, тестирање, монтажу, пуштање у погон електро-машинске и хидро-механичке опреме, извођење грађевинских радова и израду техничке документације на основу захтјева Главног пројекта реконструкције и пројекта изведеног стања. Тренутно, једини проблем нам представља дио неријешених имовинско-правних односа између ЕПЦГ и појединих приватних лица или, пак, државе Црне Горе, али се рјешење очекује у

релативно кратком року, оптимиста је Благојевић.

Но, вратимо се на причу са почетка овог текста која говори о одговорности, стручности и вољи са којом запослени у „Перућици“ приступају радним обавезама и задацима, јер Благојевић не жели да заборави њихов допринос и чињеницу да су, од појаве COVID-19, и поред строге примјене епидемиолошких мјера, успјевали да све обавезе и радне задатке одговорно завршавају тако да је наша најстарија велика електрана све вријеме радила без застоја са високим процентом сигурности и погонске спремности. Њен рад ниједног тренутка није доведен у питање.

- Овдје се заиста мора истаћи рад и залагање оперативе Сектора експлоатације, као и Сектора одржавања који су у потпуности доказали да је ослонац на сопствени кадар битна претпоставка за успјешан рад ове производне јединице, задовољно констатује директор ХЕ „Перућица“, Драгомир Благојевић.

РЕМОНТ АЗ У ХЕ „ПИВА“

Опрема стигла у фабрике извођача

Ремонт трећег агрегата у ХЕ „Пива“ тече одличном динамиком; након демонтаже, приступило се чишћењу свих демонтираних и недемонтираних дјелова, а потом и транспорту ка фабрикама, гдје ће се реконструисати и вратити до краја августа, каже инжињер Данило Рутешић. Такође, настављени су радови и на другом великом пројекту, изградњи кружне саобраћајнице у Плујинама

Татјана Кнежевић Перишић

Електропривреда Црне Горе је, крајем новембра прошле године, закључила Уговор са конзорцијумом Litostroj Power д.о.о. из Љубљане и Електроремонт д.о.о. из Суботице за капитални ремонт агрегата АЗ у ХЕ „Пива“. Вриједност Уговора је 1.859.434,00 €, без ПДВ-а.

Сам Уговор обухвата извођење радова на демонтажи агрегата, санационе радове у хидроелектрани, репарацију дјелова генератора и турбинске опреме у фабрикама извођача, израду нових дјелова, монтажу, пуштање у погон, пробни рад и израду елабората.

Према ријечима Данила Рутешића, руководиоца Сектора за одржавање и радове, демонтажни радови на агрегату су почели 7. априла и завршени 20. маја текуће године.

- Током овог периода, урађен је веома велики посао и у поређењу са предходна два агрегата, радови су завршени у много краћем року, што је за похвалу свих који раде на овом пројекту, каже Рутешић. Додаје да су прије и током демонтаже, извршена мјерења како би се знале полазне основе, а све у циљу добијања што бољих резултата када се крене са монтажом опреме.

Током овог периода, демантирана је комплетна турбинска и генераторска опрема агрегата. Одмах је извршена и демонтажа генераторских и турбинских дјелова агрегата:

- Демонтирани су дјелови старе побуде, генераторски лежајеви (горњи и доњи), доњи и горњи крст, ротор генератора и хладњаци лежајева. Након што је демантиран ротор приступило се демонтажи полова ротора, увода струје у ротор и кочионих прстенова, истиче Рутешић. Што се турбинске опреме тиче, демантирана је комплетна опрема спроводног апарата (доњи и горњи обруч, лопатице, лежајеви лопатица, регулациони обруч, усмјеривач воде, турбински лежај, турбинска бртва, сервомотори спроводног апарата,

турбински регулатор...), турбинска осовина са турбином, сервомотор лептирастог затварача и обилазни вод за пуњење спирале.

Након демонтаже, приступило се чишћењу свих демонтираних и недемонтираних дјелова и припрема дјелова за транспорт. До 25. маја, сва опрема је одвезена у фабрике, гдје се у наредном периоду очекује реконструкција исте и израда нове. План је да опрема буде враћена до краја августа, када ће се почети са монтажом, каже он.

Истиче да ће се, у међувремену, обављати радови на статору (санација лим пакета статора и електрична испитивања), као и замјена хладњака генератора. Такође, планом модернизације, у овом периоду ће бити реконструисана трафостаница 35/10kV, трафотаница 10/0.4kV, као и уградња нове опреме управљања агрегата (ХПУ, ормари управљања, подразводи агрегата,...), закључује Данило Рутешић.

КРУЖНА САОБРАЋАЈНИЦА У ПЛУЖИНАМА

У оквиру преосталих обавеза, које ЕПЦГ има према општини Плужине, по основу изградње ХЕ „Пива“ и уговору који су двије стране потписале 2010.г. настављени су радови на изградњи КС – фаза И. Према ријечима координатора ЕПЦГ за реализацију Уговора са општином Плужине, мр Николе Куљића,

у вријеме изградње ХЕ „Пива“, потпољено је старо и изграђено ново насеље Плужине, као и низ других и инфраструктурних објеката. Тада је реализовано око 90% свих обавеза, док су преостале обавезе обухваћене уговором из 2010. године и њихова реализација је у току. Куљић истиче да су радови на изградњи прве фазе КС, чија је вриједност 1,5 милиона еура отпочели још 2018. године. Извођач радова је Ерланг д.о.о. из Подгорице. - Радови укључују изградњу потпуно нове саобраћајнице са свим структурним елементима: коловоз, тротоари, паркинг

простори, конструктивни елементи – потпорни зидови, прилазне рампе, хидротехничке инсталације и расвјета, каже Куљић.

Напомиње и то да су радове успорили објективни, организациони и правно-експропријациони разлози, тако да се завршетак свих радова очекује током љета.

Оно што преостаје још да се уради су, углавном, завршни радови: асфалтирање коловоза, облагање тротоара и паркинга бетонским елементима, расвјета и саобраћајна сигнализација, каже Куљић.

Напредак плана вишенамјенске акумулације Комарница у Црној Гори

Након вишедеценијских техничких студија и економских процјена, развој велике лучне бране и хидроелектране Комарница, на истоименој ријеци, сада напредује уз подршку Европске Уније. Недавно је додијељен уговор за израду идејног пројекта за ХЕ од 172 MW, којим ће се обухватити 171m висока бетонска лучна брана

Иван Мрваљевић, текст из The International Journal on HYDROPOWER & DAMS

Ријека Комарница је главна притока ријеке Пиве, која има значајан хидроенергетски потенцијал. Изградњом акумулационе бране и хидроелектране Пива, са котом од 675 mnnv и која је у погону од 1976. године, искориштен је значајан дио хидроенергетског потенцијала.

ИСТОРИЈА ХИДРО ПРОЈЕКТА

Развој узводног хидро потенцијала ријеке Комарнице проучаван је

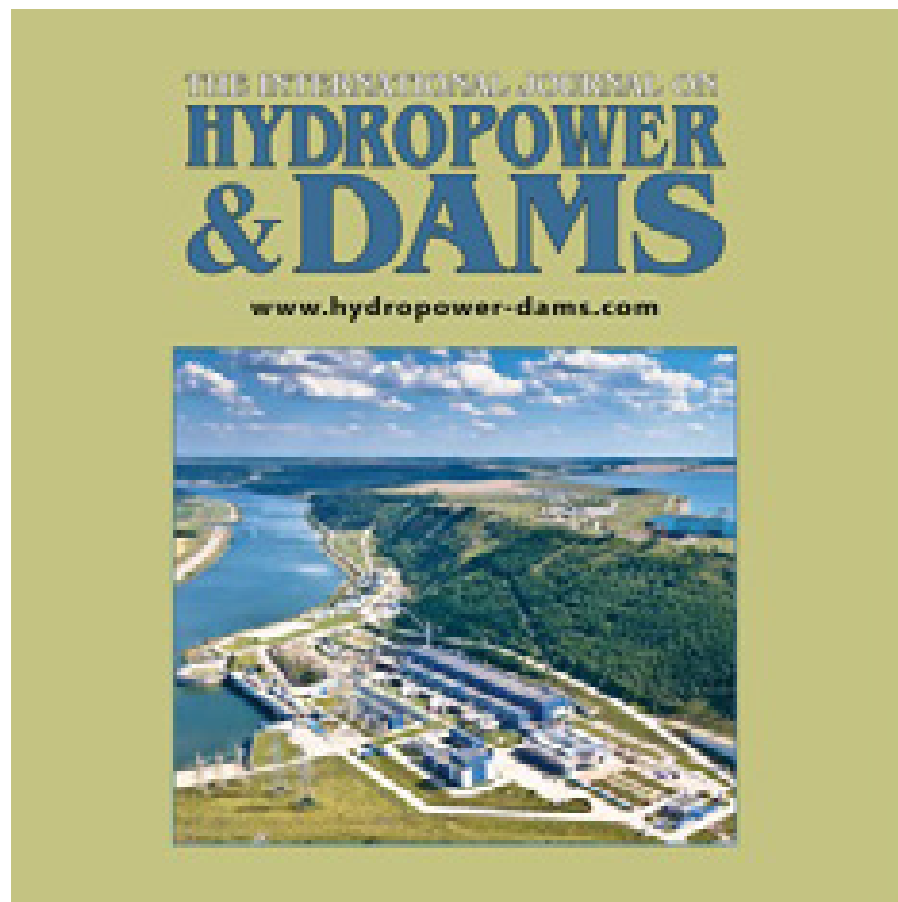
1988. од стране Електро-пројекта Љубљана, Словенија, као дио „Студије о алтернативним рјешењима профиле бране“. У овој студији су разматрани потенцијални планови за изградњу хидроелектране Комарница, и исти су дефинисани на нивоу који је омогућио прелиминарну процјену и поређење техничких, енергетских и економских опција, као и залагање за оптимални профил постројења, што чини основу за даље фазе пројекта. Ово оптимално рјешење је одредило

изградњу бране на локацији Лонци, око 45km узводно од Хидроелектране Пива, са котом нормалног успора од 818 mnnv (што је касније измјењено у 816 mnnv).

Нацрт планиране хидро шеме Комарница, укључујући бетонску лучну брану која је висока 171 mnnv, електрану и помоћне објекте

1. Брана
2. Хидроелектрана
3. Командна соба
4. Узводни загат
5. Низводна насута брана
6. Заобилазни тунел
7. Прелив
8. Темелјни испуст
9. Цјевовод
10. Приступно окно, тунел и кран
11. Разводно постројење
12. Ињекциона завјеса
13. Приступни пут
14. Приступни тунел до ХЕ
15. Одводни шахт

Пројекат Комарница се реализује у складу са споразумом који је потписан 1991. године од стране Електропривреде Црне Горе АД Никшић (ЕПЦГ) и Електропривреде Србије (ЕПС) о дугорочној пословној и економској сарадњи и заједничким улагањем и припремом документације за будуће акумулационе хидроелектране на сливу ријеке Дрине у Црној Гори.

Komarница multipurpose storage scheme moves ahead in Montenegro

Tanislav Petrović, Development Director, Montenegro

Montenegro's multipurpose storage scheme moves ahead. The Development of Energy Infrastructure Special Programme, a sub-plan of the national Energy Strategy, is providing a framework for the Komarница multipurpose storage project in Montenegro. The key details are:

The Komarница project is the largest hydroelectric project in the country. The project will have a total installed capacity of 171.9 MW and a storage capacity of 227 million m³. The project is expected to be completed by 2025.

Background for the hydro project

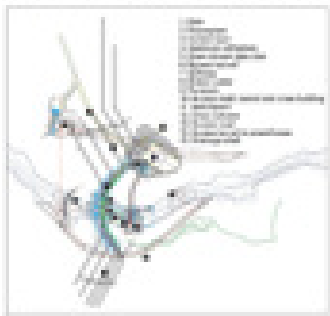
The Komarница project is part of the Development of Energy Infrastructure Special Programme, which is a sub-plan of the national Energy Strategy. The project is expected to be completed by 2025.

Figure 1: Komarница river valley

The Komarница project is the largest hydroelectric project in the country. The project will have a total installed capacity of 171.9 MW and a storage capacity of 227 million m³. The project is expected to be completed by 2025.

The Komarница project is part of the Development of Energy Infrastructure Special Programme, which is a sub-plan of the national Energy Strategy. The project is expected to be completed by 2025.

Key features of the Komarница scheme	
Installed capacity	171.9 MW
Storage capacity	227 million m ³
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811
Normal pool elevation (m a.s.l.)	811

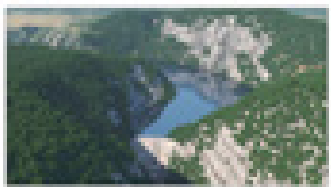

Figure 2: Komarница reservoir and dam

EU support for the Komarница project

The Komarница project is supported by the EU. The project is expected to be completed by 2025.

The Komarница project is supported by the EU. The project is expected to be completed by 2025.

Key contact for the project

The Komarница project is supported by the EU. The project is expected to be completed by 2025.

The Komarница project is supported by the EU. The project is expected to be completed by 2025.

The Komarница project is supported by the EU. The project is expected to be completed by 2025.

Овај споразум између ЕПЦГ и ЕПС намијењен је заједничком финансирању претходног рада на пројекту Комарница, који је допуњаван четири пута. Након дугогодишњих активности на пројекту, сви планирани хидролошки радови, укључујући припрему и ревизију хидролошке студије, су завршени, као и геолошки и хидрогеолошки радови, укључујући припрему и ревизију обједињеног извјештаја о геолошким и геодетским радовима који су изведени на брани. Детаљни просторни план (ДПП) је припремљен за средишњи дио ријеке Комарнице, укључујући њене притоке, гдје је планирана изградња пројекта Комарница са вишенамјенском акумулацијом. Основни циљ био је да се осигура испуњење планираних предуслова за припрему плана и искоришћавање производње енергије, имајући у виду да је хидроенергија најчистији облик енергије. Влада Црне Горе је усвојила ДПП.

Сада је Црна Гора потписала уговор о припреми идејног пројекта, са студијом изводљивости и студијом о процјени утицаја на животну средину, за пројекат Комарница, гдје су пројектант Институт за водoprивреду Јарослав Черни АД и Енергопројект Хидроинжењеринг АД, оба из Београда, Србија.

Споразум ће се примјењивати у двије фазе, како сlijеди:

- Припрема анализа оптимизације и неопходних основа за идејни пројекат и
- Припрема идејног пројекта, студије изводљивости и утицаја на животну средину.

ГЛАВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПЛАНИРАНЕ ЕЛЕКТРАНЕ КОМАРНИЦЕ

Брана и акумулација

Тип бране	Бетонска, лучна
Висина бране (m)	171
Кота нормалног успора (m n.v.)	811
Укупна запремина (106m ³)	227
Корисна запремина (106m ³)	136

Хидроелектрана

Инсталисана снага (MW)	171,9 (2 x 81, 1 x 9,9)
Број и врста агрегата	Три Францис
Номинални проток (m ³ /s)	2 x 130, 1x 8
Укупна планирана производња	213 (GWh годишње)

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ЗА ПРОЈЕКАТ КОМАРНИЦЕ

Европска комисија је у октобру 2020. године усвојила свеобухватан Економско-инвестициони план за Западни Балкан, са циљем да поспијешу дугорочан привредни опоравак региона, подржи зелену и дигиталну транзицију, регионалну интеграцију и конвергенцију са Европском унијом.

Европска Комисија је у области енергетике, а у оквиру тзв. Стратешког пројекта 4 - иницијативе за обновљиве изворе енергије, идентификовала четири специфична пројекта која треба подржати укључујући и пројекат изградње ХЕ Комарница.

ХЕ Комарница је регионалном стратегијом за одрживу хидроенергију у Западном Балкану, која је припремљена за Инвестициони оквир Западног Балкана а коју подржава Европска Унија препозната као један од еколошки прихватљивих пројеката на основу следећа два главна критеријума:

- ради се о greenfield пројекту који се не суочава са озбиљним сметњама (нпр. парничним поступцима) или еколошким и друштвеним изазовима, и
- током припреме за студије у обзир је узет правни и регулаторни оквир, који обухвата све релевантне директиве, конвенције и прописе у области енергетике, заштите животне средине и управљања водама.

ОПТИМАЛНА ВАРИЈАНТА ЗА ПРЕДЛОЖЕНИ ПЛАН ЕЛЕКТРАНЕ

На основу претходних студија и анализа енергетског система, анализом оптимизације предвиђа

се аранжман који обухвата бетонску лучну брану и машинску халу у близини бране која ће бити опремљена са три Францис турбине (ово је разматрано као Варијанта I у анализама оптимизације).

У складу са свим потребним условима, на основу додатне техничко-економске анализе дефинисана је кота нормалног успора од 811 mnl. На слици су приказани план и главне карактеристике електране.

Избор броја агрегата заснован је на дефинисаном протоку и обавези испуштања еколошки прихватљивог протицаја.

Пројектовани проток од 65m³/s усвојен је за оба већа агрегата. Еколошки протицај из Комарнице мора се вршити онда када кота у вјештачкој акумулацији Пива буде испод 660. На основу прописа којима се дефинише овај еколошки протицај трећи агрегат ће радити са протоком од 8m³/s, што и представља еколошки протицај.

Одабране су вертикалне Францис турбине, у челичном спиралном кућишту. Турбине ће бити директно повезане са генераторима. На основу одабраних протока планирани капацитет два већа агрегата је 2x81 MW, док је капацитет агрегата који ће користити еколошки проток бити 9,9 MW. Тако ће, у складу са анализом оптимизације, укупна инсталисана снага електране бити 171,9 MW.

Планирана је блок веза агрегата са трансформаторима, одакле ће електрична енергија бити дистрибуирана у преносну и дистрибутивну мрежу преко 110 kV и 35 kV разводних постројења. Планирано је да ТС Брезна

35/110/400 kV буде мјесто прикључења ХЕ Комарница.

Акумулација ће бити креирана од лучне бране на профилу Лонци (45 km узводно од ријеке Пива) и потапа воде средњег тока Комарнице, Мале Комарнице скоро до кањона Невидио и ријеке Придворице, око 1 km од насеља Шавник.

Током наредне фазе пројекта биће завршен прелиминарни пројекат заједно са студијом изводљивости и студијом о процјени утицаја на животну средину.

ИВАН МРВАЉЕВИЋ

Иван Мрваљевић, електро инжењер, дипломирао на Универзитету у Београду, Србија. Извршни руководилац Дирекције за развој и инжењеринг, члан Удружења енергетике и рударства у Привредној комори, Руководилац пројектног тима за вјетро и соларне капацитете. (The international journal on HYDROPOWER&DAMS)

НОВИ САСТАВ МЕНАЏМЕНТА

Врачар главни финансијски директор

Бојан Ђордан, извршни руководиоца ФЦ Производња, Јован Касалица, извршни руководиоца ФЦ Снабдијевање, Драган Горановић, извршни руководиоца Дирекције за ИМС и опште послове, Миђун Милатовић, извршни руководиоца Дирекције за правне послове, Владимир Ђондовић, извршни руководиоца Дирекције за платни промет и финансије и Добрило Гачевић, директор ТЕ „Пљевља“

Митар Вучковић

Новоименовани челник Главне финансијске дирекције, Миро Врачар, рођен је у Плужинама, 1963. године. Дипломирао је на Економском факултету у Подгорици и одслушао IV семестра постдипломских студија на смјеру банкарство.

Читав радни вијек, од 1989. године, провео је у Електропривреди Црне Горе, почев од приправничког стажа у ХЕ „Пива“, гдје је након тога обављао и послове референта за инвестиције и инвестициона улагања, а затим и референта за ино кредите и односе са банкама. Више одговорних послова обављао је и у Дирекцији ЕПЦГ, гдје је био шеф Одјељења за обезбјеђење финансијских средстава и наплату, шеф Одјељења за платни промет и финансијску оперативу, руководиоца Сектора за планирање и анализу, руководиоца Сектора за планирање, контролу и извјештавање, руководиоца Службе за планирање

МИРО ВРАЧАР

и извјештавање у ФЦ „Производња“ ЕПЦГ.

За главног финансијског директора долази са мјеста специјалисте за економско-финансијске анализе у ФЦ

„Производња“. У периоду од 2012. до 2016. године био је члан Савјета за развој и заштиту локалне самоуправе општине Плужине, а координирао је радом и учествовао у раду бројних стручних радних група и тимова.

ДРАГАН ГОРАНОВИЋ

Новоименовани извршни руководиоца Дирекције за ИМС и опште послове, Драган Горановић, рођен је 1959. године у Зеници, БиХ. Дипломирао је на Економском факултету у Подгорици, а специјалистичке студије на Одсјеку за финансијски менаџмент Универзитета „Браћа Карић“ у Београду. Уписао је докторске студије.

У Електропривреди Црне Горе је од 1983. године, гдје је као стипендиста

ЕПЦГ одрадио приправнички радни стаж у Сектору за студије и развој у којем је након тога засновао стални радни однос као економиста за план и анализу. Био је шеф Одељења за кредите и банкарске послове, као и специјалиста за кредитне послове и платни промет са иностранством у Дирекцији ЕПЦГ.

Координирао је радом и учествовао у бројним стручним радним групама и тимовима.

За новог извршног руководиоца ФЦ „Производња“ именован је Бојан Ђордан, рођен 1986. године у Никшићу. Дипломирао је на Електротехничком факултету Универзитета Црне Горе у Подгорици на Одсјеку за енергетику и аутоматику. Тренутно је на постдипломским студијама. Радни однос у Електропривреди Црне Горе засновао је 2011. године у Сектору за пословну организацију компаније, припрему процедура и документације као референт за развој организације. Годину касније прелази у ХЕ „Перућица“ на мјесто главног инжењера за ротационе машине и регулацију напона / Специјалиста инжењер за електро опрему и радове. Прије доласка у ЕПЦГ био је ангажован у компанији Црногорски Телеком АД Подгорица у Сектору за специјалне сервисе и тренинг групе.

Био је ангажован на важним пројектима у више никшићких компанија, у Институту за црну

металургију АД Никшић као инжењер заштите и здравља на раду, на пословима испитивања електричних инсталација и уземљивача различитих типова објеката, уземљивача ВН постројења и погоне, електричних машина/ алата, у д.о.о. „Nik сом“, као инжењер – конултант на регледу дјелова техничке документације изградње мХЕ, у д.о.о. „Монтер“ Никшић био је ангажован као пројектант електро инсталација на изради пројектне документације електро инсталација јаке струје стамбених и пословних објекта. Посједује Сертификат PLC SIMATIC S7 basic - основни курс, као и сертификате за анализу и руковање системом вибрација компаније Compass и мониторинг парцијалних пражњења синхроних генератора, као и Лиценцу одговорног инжењера за израду техничке документације, Лиценцу одговорног инжењера за извођење радова и Увјерење о положеном испиту за заштиту на раду.

БОЈАН ЂОРДАН

Члан је Инжењерске коморе Црне Горе те Скупштине струковне коморе електро инжењера и предсједник Студијског комитета АЗ – Преносна и дистрибутивна опрема – Црногорски комитет CIGRE CG CO, CIGRE Монтенегро. Аутор је и коаутор више запажених стручних радова.

ЈОВАН КАСАЛИЦА

Јован Касалица, новоименовани извршни руководиоца ФЦ „Снабдијевање“, рођен је у Никшићу 1962. године. Дипломирао је на Електротехничком факултету Универзитета у Подгорици.

У Електропривреди Црне Горе, од 1997. године, био је ангажован као тим лидер на више пројеката имплементације модула у ИТ систему, а прије именован за извршног руководиоца ФЦ Снабдијевање, био је шеф Службе за ЕРП (Enterprise resource planning).

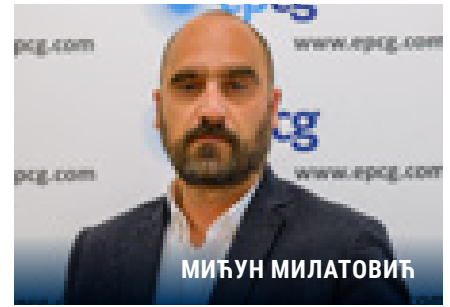
Прије доласка у ЕПЦГ радно искуство стицао је у Рудницама Боксита, као пројектант ИТ система - програмер и тим лидер на Пројекату увођења

ИТ система у компанији, као и у АД Свјетлост – Москва, гдје је као инжењер пројектант био ангажован на извођењу електро инсталација – руководиоца градилишта, стамбено пословне зграде од 46.000m². Врховни суд Црне Горе ангажовао га је за сталног судског вјештака из области информатике и електричних инсталација, а Електротехнички факултет у Подгорици као сарадника на више пројеката из области аутоматике и информационих система.

Посједује сертификате: ABM certificate A-Class, Microsoft Certified Professional, Microsoft Certified Professional + Internet i Microsoft Certified System Engineer.

Мићун Милатовић, новоименовани извршни руководилац Дирекције за правне послове, рођен је 1982. године у Никшићу. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета Црне Горе у Подгорици. Радно искуство стицао је, од 2015. године, у адвокатским канцеларијама

Јованке Мијановић и Ивана Шљукића. Специјализован у областима: облигационог права, стварног права, породичног права, радног права, права привредних друштава. Између 2014. и 2015. године био је главни и одговорни уредник интернет магазина „Диспут“.

МИЋУН МИЛАТОВИЋ

ВЛАДИМИР ЂОНДОВИЋ

Извршни руководилац Дирекције за платни промет и финансије од недавно је Владимир Ђондовић, рођен 1985. године у Пљевљима. Дипломирани је економиста – смјер финансије, банкарство и берза. Похађао је и бројне престижне школе, стручне семинаре и кампове у земљи и иностранству. Од 2011. до 2020. године био је шеф рачуноводства Агенције за стамбено-пословни фонд д.о.о. Пљевља. Претходно, од 2007. радио је у пљеваљским компанијама:

„Житопродукт“ АД, „Pro-conect“ и „Еуропрогрес“.

Од 2011. године је предсједник Мреже младих синдиката грађевинарства и индустрије грађевинског материјала и црногорски представник у Свјетском синдикату грађевинарства и шумарства (BWI).

Од 2015. до 2020. године био је члан преговарачког тима (за економска питања) Синдиката грађевинарства при изради Гранског колективног уговора у области грађевинарства и индустрије.

Добрило Гачевић, новоименовани директор ТЕ „Пљевља“, рођен је 1957. године. Дипломирао је на Електротехничком факултету у Београду на смјеру енергетика.

У Електропривреди Црне Горе – ТЕ „Пљевља“ одрадио је приправнички стаж 1982. године, а после одслуженог војног рока засновао радни однос као главни инжењер за мјерење и регулацију у ТЕ „Пљевља“ до 1986. године, а наредних девет година радио је као водећи инжењер електропослова за помоћне објекте ТЕ „Пљевља“, а затим све до 2001. као водећи инжењер за управљање и заштиту високонапонске опреме ТЕ „Пљевља“, Од 2001. до 2010. године био је помоћник директора за техничка питања тог термоенергетског објекта.

Годину је био и в.д. директора Термоелектране, а након тога помоћник директора Дирекције за пословни и технички развој ЕПЦГ за локацију Пљевља и менаџер пројеката у Дирекцији за развој и инжењеринг ЕПЦГ. Положио је стручни испит предвиђен за дипл.инж.ел.технике енергетског смјера, СРЈ, а посједује и Лиценцу за обављање ревизије техничке документације и стручног надзора над грађењем објеката, број УПИ 107/7-3342/2, Министарство одрживог развоја и туризма Владе ЦГ.

Учествовао је у реализацији и припреми више важних пројеката у ЕПЦГ. Издвајамо рад на припреми пројекта еколошке реконструкције ТЕ „Пљевља“ и припреми за реализацију пројекта мХЕ „Отиловићи“.

ДОБРИЛО ГАЧЕВИЋ

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ
ОДБОР ДИРЕКТОРА
Број: 10-00 – 22143
Никшић, 28. 05. 2021. године

На основу члана 78 став 1 тачка 4) Статута Електропривреде Црне Горе АД Никшић, члана 56 и 57 Пословника о раду, Одбор директора Електропривреде Црне Горе АД Никшић, дана 28. 05. 2021. године, донио је

**ПРАВИЛНИК
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА
О ОРГАНИЗАЦИЈИ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ**

Члан 1

У Правилнику о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-65082 од 29.11.2016.године, Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-49643 од 17.10.2017.године, Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-16850 од 27.04.2018.године, Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-58029 од 31.12.2018.године, Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-22437 од 03.07.2019.године, Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-25582 од 29.07.2019.године и Правилнику о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-21959 од 26.05.2020.године, у члану 4 став (1) мијења се и гласи:

„(1) Организациону структуру Друштва чине:

- Органи Друштва;
- Организационе цјелине: оперативне и функционалне цјелине и подружнице“.

Послије става (2) додају се два нова става који гласе:

„(3) Својство подружнице имају:

- ХЕ „Перућица“, ХЕ „Пива“ и ТЕ „Пљевља“
- Регионални центар Подгорица, Регионални центар Никшић, Регионални центар Бијело Поље и Регионални центар Бар“.

(4) Називи подружница из става (3) овог члана су:

- ХЕ „Перућица“ - подружница,
- ХЕ „Пива“ - подружница,
- ТЕ „Пљевља“ - подружница,
- Регионални центар Подгорица-подружница,
- Регионални центар Никшић-подружница,
- Регионални центар Бијело Поље-подружница,
- Регионални центар Бар-подружница.

Члан 2

Чланови 6 и 7 мијењају се и гласе:

Члан 6

- (1) Органи Друштва су:
- Скупштина акционара,
 - Одбор директора и
 - Извршни директор.

Члан 7

(1) Органи Друштва управљају, руководе и координирају активностима организационих цјелина.
(2) Састав и начин рада рада Скупштине акционара и Одбора директора регулисан је законом и Статутом Друштва.*

Члан 3

У члану 5 и 36 став (1) ријечи „оперативне и функционалне цјелине“ у различитом падежу замјењују се ријечима „организационе цјелине“ у одговарајућем падежу.

Члан 4

У члану 27 „електране“ у различитом падежу замјењују се ријечима „подружнице“ у одговарајућем падежу.

У члану 28 ставу (1) алинеја 2 мијења се и гласи:

„ – ХЕ“Перућица“-подружница, ХЕ „Пива“- подружница и ТЕ „Пљевља“-подружница“.

Члан 5

У поднасловима испред чланова 29,30 и 31 и у другим одредбама Правилника послје назива подружница из члана 1 овог Правилника додаје се ријеч „-подружница“.

Члан 6

У члану 35 ријечи „ и друга лица одговорна за пословодство – чланови менаџмента“ замјењују се ријечима „ и друга лица са посебним дужностима према Друштву“.

Члан 7

Члан 41 мијења се и гласи:

„(1)Извршни директор представља и заступа Друштво у границама својих овлашћења утврђених Законом, Статутом и одлукама Одбора директора.

(2) Извршни директор предлаже кандидате за извршне руководиоце и руководиоце у складу са Статутом Друштва.

Члан 8

У члану 42 послје става (2) додају се два нова става која гласе:

„(3) Руководиоци подружница руководе и организују рад подружница.

(4) За рад подружнице и свој рад руководиоца подружнице одговоран је извршном руководиоцу функционалне цјелине“

Члан 9

Остале одредбе Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-65082 од 29.11.2016.године, Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-49643 од 17.10.2017.године, Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-16850 од 27.04.2018.године, Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-58029 од 31.12.2018.године, Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-22437 од 03.07.2019.године, Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-25582 од 29.07.2019.године и Правилника о измјенама и допунама Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-21959 од 26.05.2020.године, остају непромијењене.

Члан 10

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а биће објављен у информативном листу Друштва

107

Потписан Уговор о пружању услуга колективног комбинованог осигурања запослених

ЕПЦГ је са осигуравајућом кућом Uniqa osiguranje закључила Уговор о пружању услуга колективног комбинованог осигурања запослених од последица несрећног случаја-незгоде на 24 сата за период од 12 мјесеци.

Уговор се примјењује од 03.05.2021. до 03.05.2022. године.

Предметним Уговором уговорене су осигуране суме, по запосленом, по слиједећим основама:

- смрт услјед незгоде: 15.000,00 €
- смрт услјед болести: 7.500,00 €
- трајни инвалидитет: 30.000,00 €
- дневна накнада услјед привремене неспособности за рад: 7,00 €

Приликом пријаве незгоде - подношења оштетног захтјева осигуравајућој кући, неопходно је доставити копију идентификационог документа, Потврду о запослењу (уколико је полиса уговорена по кадровској евиденцији), медицинску документацију, копију картице жиро-

рачуна, Записник МУП-а, Службену забиљешку (по потреби), Обдукциони налаз (по потреби), Извод из матичне књиге умрлих и Потврду о смрти.

Uniqa osiguranje задржава право да, у зависности од специфичности случаја, затражи и другу, за утврђивање околности, потребну документацију.

Оштетни захтјеви могу се подносити у било којој филијали Uniqa osiguranje у Црној Гори.

XIX редовна Скупштина акционара 29. јуна

Одбор директора ЕПЦГ заказао је XIX редовну Скупштину акционара наше компаније за 29.06.2021. године у Никшићу. Скупштина ће бити одржана у Клубу 213 у ул. Данила Бојовића бб са почетком у 12 часова.

За XIX редовну Скупштину акционара утврђен је дневни ред распоређен у 12 тачака:

1. Одлука о усвајању Финансијских исказа Електропривреде Црне Горе АД Никшић за 2020. годину
2. Одлука о усвајању Извјештаја о пословању Електропривреде Црне Горе АД Никшић за 2020. годину
3. Одлука о расподјели добити Електропривреде Црне Горе АД Никшић исказане на дан 31.12.2020. године

4. Одлука о исплати дивиденде Електропривреде Црне Горе АД Никшић 2020. годину
5. Одлука о избору ревизора Електропривреде Црне Горе АД Никшић за 2021. годину
6. Одлука о разрешењу чланова Одбора директора Електропривреде Црне Горе АД Никшић
7. Одлука о избору чланова Одбора директора Електропривреде Црне Горе АД Никшић
8. Закључци о примјени Политике накнада Електропривреде Црне Горе АД Никшић и њеним измјенама
9. Одлука о одобравању уговора за вјетроелектрану Гвозд
10. Информација о одобреним попустима у цијени електричне енергије од стране Одбора директора

Електропривреде Црне Горе АД Никшић

11. Закључци о статусу еколошке реконструкције ТЕ „Пљевља“
 12. Одлука о пуштању у рад ТЕ „Пљевља“ након реконструкције годишњег ремонта
- Одлуке и закључци тачака 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11 и 12 доносе се већином гласова присутних или заступљених акционара са правом гласа од кворума који чини више од половине укупног броја акција са правом гласа. Ревизор Друштва бира се између кандидата које предложи квалификовани акционари. За чланове Одбора директора биће изабрани кандидати који по тзв. кумулативном принципу добију највећи број гласова.

ЕПЦГ профитирала 23,6 милиона еура

Електропривреда је завршила први квартал са нето профитом од 23,6 милиона еура, што је скоро два пута више него у истом прошлогодишњем периоду, наводи се у извјештају компаније објављеном на сајту Монтенегроберзе.

Како је указано, профит је дуплиран због веће прозиводње великих хидроелектрана усљед повољне

хидролошке ситуације.

“Пословни нето приход предузећа износи 105,3 милиона и 20,5 одсто је већи у односу на упоредни период. Трошкови пословања на крају марта износе 72,57 милиона, што је 3,7 одсто више у односу на исти квартал прошле године. Набавна вриједност продате робе и трошкови материјала износе 30,53 милиона,

док остали трошкови, у које спадају амортизација, резервисања и остали пословни расходи, износе 42,04 милиона еура”, наводи се у извјештају.

Нераспоређена добит ЕПЦГ износи 83,65 милиона, дугорочна резервисања и обавезе 51,71 милион, а краткорочна 38,58 милиона еура.

Исламској заједници враћена џамија у Пљевљима

Реис Исламске заједнице Рифат Фејзић примио је акт о повраћају објекта Хаџи Хасанове џамије у Пљевљима који су му уручили директори ЦЕДИС-а и Електропривреде Црне Горе, Владимир Чађеновић и Никола Ровчанин.

Реис се, наводе из ИЗ, захвалио гостима на најљепшој бајрамској честитки.

Такође, захвалио се Одбору директора ЦЕДИС-а на челу са предсједником Рајком Радошевићем, који је једногласно подржао овај чин. - Директор Чађеновић истакао је задовољство указаном приликом за исправљање историјске неправде и коначно враћање објекта вјерницима којима је припадао. Директор Ровчанин је истакао задовољство брзом и сагласном реализацијом наведено, те поручио да ће објекат у најкраћем року бити ослобођен од лица и ствари и тако приведен изворној намјени - пише у саопштењу.

Ровчанин је у априлу најавио да ће преселити на нову локацију службу наплате у Пљевљима, чиме су се

створили услови да се овај простор на којем је некада била Хаџи Хасанова џамија врати у власништво ИЗ.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ПЛАН, КОНТРОЛУ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ:

Знање је једина права вриједност

Креирана мрежа запослених у овој Дирекцији, свакодневно ради на одржавању основних средстава и преуспјеравању тих активности у финансијске извјештаје, техничке и економске базе знања, каже извршни руководилац Марија Јањушевић. Као економиста каже да је права вриједност знање – као умијеће, потреба, начин живота и рада те да, у пословном смислу, вриједимо колико вриједи наш тим

Татјана Кнежевић Перишић

За Марију Јањушевић су људи и процеси у нашој компанији, на самом врху приоритета; сматра да људе треба развијати, адекватно их распоређивати у процесима и омогућавати им да се остварују као мислећа бића, напредујући у складу са својим могућностима-а то чини кључ добре компаније.

- Знање је синергија милиона година искуства, било позитивног било негативног, сублимираног у нашој бити, коју имамо задатак да кроз спознају (учења и вриједног рада) освјестимо и пробудимо у складу са сопственим могућностима, каже Јањушевић, која као сертификовани рачуновођа и овлашћени процјењивач, на најбољи начин показује снагу увјерења и воље да знање нема цијену.

Дирекција за план, контролу и извјештавање, према њеним ријечима, у свом досадашњем развоју имала је велики број изазова које су је изградиле у оно што данас јесте.

- Захваљујући спремности свих запослених у ЕПЦГ да се мијењају и нарочито једном броју младих људи спремних да научено примијене,

мислим да смо за осам година рада, достигли завидан ниво развоја корпоративног управљања у односу на друге компаније у већинском државном власништву, истиче Јањушевић.

Корпоративно управљање – појам сам по себи помало рогобатан, није ништа друго до систем којим се предузеће усмјерава и контролише. Оно што је посебно карактеристично јесте да је тај систем веома жив и софистициран и захтијева константно улагање у људе. Мала небрига компаније у том домену може имати фаталне последице на урушавање система корпоративног управљања, али зато и свако адекватно улагање и посвећеност јесте сигуран успјех. Што сијемо то и жањемо, давно су рекли непознати аутори, каже она.

Истиче и то да је Дирекција, са својом малом, али одабраном екипом, уткала своје знање у низ процеса унутар наше Компаније.

- Када кажем уткано у све процесе, мислим на успостављање процеса на изради једногодишњег буџета и прогноза као и вишегодишњег плана; Успостављање процеса извјештавања оперативних трошкова (ОРЕХ); Успостављање процеса извјештавања капиталних (инвестиционих) трошкова (САРЕХ); Унапријеђење пословне комуникације; Правовремено прилагођавање измјенама законских прописа у домену финансијског и опертивног извјештавања; Успостављање процеса контроле главних рачуноводствених категорија; Вођење пројеката (посебно поносна на пројекат реконструкције регистра основних средстава и њихове баркодизације): Праћење процеса у складу са међународним рачуноводственим стандардима 16 и 36 (MRS 16 и MRS 36); Успостављање редовног мјесечног извјештавања менаџмента Друштва у односу на планирано и остварено за претходну

Унапријеђујући своје тимове и повезујући више добрих тимова у несметан, флуидан и транспарентан пословни ток, стварате здраву компанију, а константно улагање у запослене, даје сигуран успјех!

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ

годину; Унапријеђење процеса праћења и одобравања захтјева за набавку на нивоу Друштва; Писање базичних процедура, упутстава и образаца из области Дирекције за план, контролу и извјештавање и једног дијела Дирекције за рачуноводство и порезе, с поносом истиче Јањушевић.

Закључује да је оволики обим посла завршен управо великим знањем и трудом правих људи:

- Поносна сам на најближе сараднике, Бојану Вујадиновић, Јелену Николић, Јелену Томашевић, Јована Бркуљана и Зорана Ђукановића, који, заједно са мном од првог дана, својим преданим радом и знањем одржавају набројане процесе у животу. Сматрам да у пословном смислу вриједимо колико вриједи наш тим. Унапријеђујући своје тимове и повезујући више добрих тимова у несметан, флуидан и транспарентан пословни ток, основ је здраве компаније и здравог Друштва коме припадамо. Такође, константан рад на свом развоју је *conditio sine qua non* (услов без кога се не може) за квалитетан живот, каже Марија Јањушевић.

ОДЛУКА ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

Редовним платишама један мјесец бесплатно до краја године

Миодраг Вуковић

Цијенећи изазовну социо-економску ситуацију, како код домаћинства тако и привреде, коју је изазвала пандемија COVID-19, а поштујући лојалност наших редовних платиша, ЕПЦГ и ЦЕДИС су, као друштвено одговорне компаније, одлучиле да од 31. маја свим домаћинствима, члановима „Златног тима“ и привреди одобре додатни попуст.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић рекао је, након одлуке Одбора, да ће сва домаћинства чије стање дуга за утрошену електричну енергију 31. маја буде 0 еура, аутоматски постати чланови „Златног тима“. Тиме ће домаћинста добити додатни попуст – са садашњих 13 одсто на активну енергију (прву ставку рачуна) и нових 13 одсто на услуге ЦЕДИС-а и то до краја године, истакао је Ђукановић.

Наиме, са новим попустом чланови „Златног тима“ добиће умањење на укупном рачуну од 12,25 одсто, не укључујући ПДВ. Тако, нпр. за домаћинство чији је укупни рачун, без ПДВ-а, 60 еура ранији попуст на рачуну износио је 3,8 еура док ће са новим попустом укупан рачун бити умањен за 7,35 еура.

Ђукановић је казао да ће додатни попуст бити на снази до краја текуће године, тј. наредних осам мјесеци, тако да чланови „Златног тима“ имају прилику да, поштујући редовност, практично остваре попуст у висини једног мјесечног рачуна. Одбор директора ЕПЦГ одлучио је да до краја године помогне и привреду са 3 одсто попушта, односно остале дистрибутивне купце, изузев тзв. малих купаца.

И поред чињенице да попуст представља директан трошак компаније ЕПЦГ ће наставити и у наредном периоду да даје субвенције социјално угроженим категоријама становништва.

Одбор је, најавио је Ђукановић, одобрио и попусте од 10 одсто оним институцијама које се највише боре против пандемије, а осим болницама и домовима здравља, тај вид попушта односиће се на вртиће, основне и средње школе.

НИКОЛА РОВЧАНИН,
Извршни директор

МИЛУТИН БУКАНОВИЋ,
Предсједник Одбора директора

Тако ће се корисницима из ових категорија, чија су дуговања већа од 500, а мања од 1.000 еура, омогућити плаћање заосталог дуга на 36 мјесечних рата, без учешћа, а корисницима са дугом већим од 1.000 еура до 60 мјесечних рата, уз обавезну обнову уговора по истеку 23 мјесеца.

- Желимо да помогнемо најугроженијим грађанима, да им смањимо мјесечне издатке по основу рачуна за утрошену електричну енергију.

На овај начин временом ће ући у период редовног плаћања, што је и у њиховом, и интересу компаније, навео је Никола Ровачнин, извршни директор ЕПЦГ.

Напомињем да ће се на рачунима за мај, јун и јул на основу закључка Владе Црне Горе и одлуке Одбора директора ЕПЦГ примијенити попуст од 40 одсто за све незапослене са евиденције ЗЗЗЦГ и пензионере са примањима испод 222 еура, уз услов да су на име тих лица регистровани мјерни уређаји.

- Тиме ћемо свима олакшати измирење обавеза, а осим домаћинствима помоћи ћемо и државним институцијама да превазиђу кризу насталу утицајем пандемије на наш систем, нагласио је Букановић.

Уважавајући социјални моменат у Црној Гори проузрокован глобалном пандемијом COVID-19, ЕПЦГ је одлучила и да свим незапосленим грађанима, пензионерима са примањима нижим од 222 еура и корисницима социјалних давања, омогући плаћање дугова за електричну енергију на период од 3 и 5 година, без учешћа, уз редовно плаћање текућег рачуна. Потрошачима из ових категорија, који су уједно и власници бројила, током јуна и јула неће бити обустављено напајање електричном енергијом, већ ће се током ова два мјесеца оставити вријеме да потпишу нови модел измирења дуговања.

СПРЕМНИ ЗА ОБРАЧУН ПОПУСТА

- Одлуку највиших структура Електропривреде Црне Горе да се уведу попусти за социјално угрожене категорије становништва у ФЦ Снабдијевање спремно дочекујемо, казао је извршни руководилац те функционалне цјелине, Јован Касалица.

Касалица је истакао да је крајем маја шалтерским службеницима уведен рад у двије смјене како би се умањиле очекиване гужве и максимално изашло у сусрет домаћинствима која желе да измире дуговања за утрошену електричну енергију и постану дио „Златног тима“.

ЈОВАН КАСАЛИЦА,
Директор ФЦ „Снабдијевање“

ЕПЦГ ПОТПИСАЛА УГОВОР СА КОМПАНИЈОМ САГА ЦГ

Апликације за бољу услугу и веће задовољство купаца

Елеонора Албијанић

ЕПЦГ је са компанијом САГА ЦГ потписала уговор о јавној набавци за унапређење апликација у Контакт центру. Након спроведеног поступка јавне набавке, 29. априла као најповољнија одабрана понуда је реномираног понуђача САГА ЦГ, којом је потписан уговор вредан 145.018,50 еура са ПДВ-ом.

- Унапређење апликације контакт центра спроводи се у циљу ефикаснијег и продуктивнијег рада, као и унапређење сервиса који се нуде купцима. Крајњи циљ унапређења Контакт центар апликације је подизање задовољства купаца и стварање још бољих услова за једноставан, непосредан и интерактивни контакт са корисником у циљу пружања квалитетних услуга и задовољавања њихових потреба за правовременом и тачном информацијом. Такође, од потрошача очекујемо и повратне информације како бисмо континуирано унапређивали рад и заједнички проналазила рјешења на обострану корист - истакао је приликом потписивања уговора извршни директор ЕПЦГ, Никола Ровчанин. Иван Бојановић, извршни директор компаније САГА ЦГ, приликом потписивања уговора, осврнуо се на огромно искуство које компанија има у реализацији пројеката овог типа: - САГА је компанија која има преко 30 година искуства и представља регионалног лидера у областима софтверских рјешења за бригу о корисницима. Велико је задовољство што нам је ЕПЦГ указала повјерење. Сигуран сам да ћемо га оправдати.

Као резултат ових активности, лакше и прецизније биће евидентирани привогори и захтјеви купаца у циљу рјешавања свих приговора у законским роковима. Нови модул ће омогућити унос података и додавање докумената, различитих статуса и повезивање са компанијом ЦЕДИС, како би се аутоматизовало достављање налаза по уговору, а све заједно резултирало лакшим и прецизним извјештавањем у складу са законским обавезама. Нова апликација ће значајно унаприједити и комуникацију са купцима, јер ће информације о статусу приговора бити доступне оператерима и запосленима који директно комуницирају са потрошачима, а кроз развојни портал и мобилне

апликације обезбјеђују интеграцију са системом, како би и купци путем наших сервиса могли сами да добијају потребне информације.

Надоградња у дијелу говорног аутомата (ИВР), између осталог, смањује проценат одбијених позива у вријеме обрачуна и повећава доступност оператора за директну комуникацију са купцима. Такође, добија се боља анализа извјештаја која помаже испуњењу потреба купаца и њиховом задовољству нашим услугама.

Надоградњом апликација Контакт центра биће унапријеђен и читав сет сервиса, за слање рачуна путем мејла, смс-а и слања смс аларма.

НОВА НАГРАДНА ИГРА ЕПЦГ

Плати рачун online и аутомобил освоји

Главна награда хибридни аутомобил SUV Volvo XC40**Миодраг Вуковић**

Електропривреда Црне Горе организује од 11. маја до 30. јуна велику наградну игру за све купце који припадају групи потрошње "Домаћинства". Главна награда обезбијеђена је у сарадњи са компанијом Mastercard – хибридни аутомобил SUV Volvo XC40.

- У бази за извлачење главне награде наћи ће се сва домаћинства која путем портала ЕПЦГ од 11. маја до 30. јуна плате априлски и мајски рачун Mastercard® картицом. Износ уплата путем портала ЕПЦГ искључиво Mastercard картицом у периоду трајања наградне игре мора бити једнак или виши износу априлског и мајског рачуна. Купац може посебно платити априлски и мајски рачун, а може и једнократном уплатом, као и уплатама од 11. маја најкасније до 30. јуна да стекне право учешћа у наградној игри - објашњавају у Корисничком центру ФЦ Снабдијевање.

Примјер: Уколико је априлски рачун 25 еура, а мајски рачун 30 еура, купац може посебно путем портала Mastercard картицом да измири прво априлски па мајски рачун, а уколико од 11. маја до 30. јуна за то бројило уплати 55 еура једнократно или у више наврата, такође ће се наћи у бази за извлачење, јер та или те уплате покривају износ и априлског и мајског рачуна за утрошену електричну енергију.

Плаћање рачуна овим путем је једноставно и сигурно, као и здравствено безбедније за кориснике у тренутку у коме је и даље

пожељно придржавати се препорука за држање физичке дистанце због пандемије COVID-19.

Плаћање се може извршити Mastercard картицом, без обзира на банку издаваоца. Такође, путем портала ЕПЦГ рачун се може платити и из иностранства, без трошкова провизије.

- Драго нам је да смо наставили сарадњу са реномираном компанијом Mastercard, која је у ЕПЦГ препознала поузданог и квалитетног партнера. Очекујемо да ћемо и након ове наградне игре наставити успјешно да сарађујемо и да награђујемо наше купце, а фокусирани смо и на константно унапређивање наших сервиса – саопштавају из Корисничког центра.

Рачун путем портала можете платити без регистрације на страници <https://www.racun.epscg.com/placanje-racuna>, као и ако имате кориснички налог на порталу www.racun.epscg.com, гдје не морате да куцате позив на број и износ, већ брзо и једноставно можете измирити своје обавезе по основу утрошене електричне енергије. За плаћање путем портала ЕПЦГ нема

трошкова провизије.

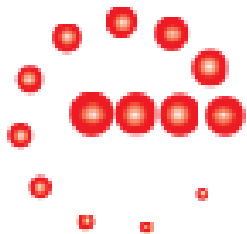
Такође, сва домаћинства која 30. јуна не буду имала дуг по основу утрошене електричне енергије добиће статус члана "ЗЛАТНОГ ТИМА" и наћи ће се у бази за извлачење 300 умањења за утрошену електричну енергију. Поклањамо 200 умањења за утрошену електричну енергију од 50 еура за чланове "Златног тима", док за 100 корисника сервиса "Електронски рачун", који су уједно и чланови "Златног тима", поклањамо умањења од 100 еура на рачуну. Сервис "Електронски рачун" може се лако активирати путем нашег портала www.epscg.com, бесплатним позивом Контакт центра на 19100, мејлом на racun@epscg.com, као и путем наше званичне Facebook странице.

Извлачење добитника је 19. јула, а систем извлачења је методом случајног избора претплатног броја корисника електронским путем.

Правила наградне игре налазе се на нашем порталу www.epscg.com, а купцима је доступан и Контакт центар на бесплатан број 19100, као и званична ЕПЦГ Facebook страница за више информација.

Прошлогодишњи приход РАЕ 1,64 милиона еура

ND Vijesti

Crna Gora Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Регулаторна агенција за енергетику и комуналне дјелатности (РАЕ) остварила је укупне приходе и пренесени новац у износу од 1,64 милиона еура, што представља повећање у односу на планираних 1,49 милиона еура. Новац који је прикупљен у претходним годинама и који је пренесен у 2020. годину износио је 299,84 хиљаде еура. То је показао финансијски план о прошлогодишњем пословању Агенције, који је ушао у скупштинску процедуру.

Како је објашњено у документу, по основу годишњих накнада за коришћење лиценце остварен је приход у износу од 1,28 милиона еура, док је приходовано од накнада за издавање лиценце 10.500 хиљада еура, приходи остварени од рефундирања накнада зарада по основу боловања и по основу запошљавања лица са инвалидитетом износе 41.091 хиљада.

Укупни расходи Агенције, чији је предсједник Одбора, Бранислав Прелевић, у 2020. години, који се односе на обављање послова у области енергетике били су милион еура и мањи су за 27 одсто од планираних 1,36 милиона.

- Кључни разлози за мање остварење трошкова су појава и ширење пандемије коронавируса који су директно или индиректно утицали на остварење већег броја трошкова (трошкове електричне енергије и горива, бруто зарада, накнада зарада и других примања запослених, службених путовања, семинара, чланарина, радионица и тренинга и обуке кадрова и организације и трошкове међународних скупова у

области енергетске регулације) и динамика запошљавања недостајућег кадра, појашњено је у документу.

На расходној страни трошкови бруто зарада, накнада зарада и других примања запослених остварени су у укупном износу од 714,58 хиљада еура, што је за 24 одсто мање у односу на планирани износ од 942,33 хиљаде, колико је предвиђено финансијским планом за 2020. годину.

РАЗРИЈЕШЕНА УПРАВА ЦОТЕЕ

Крили податке од Министарства

Министарство капиталних инвестиција тражило документацију због сумњи у партијско запошљавање, спорни закуп пословних простора у елитном дијелу Подгорице, привилеговани полажај фирме Унипром и могуће недомаћинско пословање у 2019. и 2020. години

Vijesti.me

Сумње и да су повлашћеним трговцима електричном енергијом толерисали дугове Влада је смијенила одбор директора државне компаније “Црногорски оператор тржишта електричне енергије” (ЦОТЕЕ), у којем су били предсједница Маја Павићевић, Милица Раичевић и Сабина Тузовић Метђонај, јер су одбијали да ресорном Министарству капиталних инвестиција (МКИ) доставе више пута тражене податке о пословању и запошљавању и копије документације. Ова компанија се бави организовањем тржишта електричне енергије и његовим управљањем, као и откупом електричне енергије произведене из такозваних обновљивих извора као што су мале хидроелектране, вјетро и соларне електране. Влада је дала сагласност за њихово разрјешење на основу извјештаја и захтјева државног секретара у МКИ Марка Перуновића. У нови управни одбор, како је наведено у одлуци објављеној у Службеном листу, изабрани су Бранислав Дачевић, Александар Ђуришић и Драгана Вујовић. Извршни директор ове компаније је Рајко Ковачевић, некадашњи посланик и портпарол ДПС-а, који се од краја 2018. налази на овој функцији гдје му још траје мандат. Њега би евентуално могао разрјешити нови одбор директора прије истека мандата уколико пронађе законски основ. У предлогу за разрјешење одбора директора наведено је да Министарство документацију од одбора директора

и извршног директора Ковачевића тражи од почетка марта, а да су добили само мали и непотпуни дио траженог. Смјена је затражена због непоступања, непоштовања и игноранског односа према захтјеву државног секретара за хитно изјашњење и достављање додатне документације. Министарство је, између осталог, тражило документацију због сумњи у партијско запошљавање, спорни закуп пословних простора у елитном дијелу Подгорице, привилеговани полажај фирме Унипром и могуће недомаћинско пословање у 2019. и 2020. години. Перуновић је, како је наведено у захтјеву за разрјешење, имао више разговора са тадашњом предсједницом одбора директора ЦОТЕЕ Мајом Павићевић и извршним директором Ковачевићем, али Министарство није добило валидну копију тражене документације и прецизно изјашњење на постављена питања. “Вијести” су јуче покушале да ступе у контакт са смијењеном предсједницом и Ковачевићем, али нијесу успјели до добију коментар. Из Министарства наводе да им из управе ЦОТЕЕ нису доставили ни спорни ревизорски извјештај за 2019. годину, који је радио др Ђорђије Ракочевић, а који није плаћен за обављену услугу, због чега се у Основном суду води судски спор. Бивша управа није доставила ни све уговоре о раду запослених у овој државној компанији, као ни анексе тих уговора. Руководиоци овог предузећа Министарству нијесу доставили копије посљедње фактуре нити доказ

када је посљедњи пут наплаћен дио двогодишњег дуга фирме Унипром, регистрованог трговца електричном енергијом, за којег сумњају да у континуитету не плаћа благовремено своје обавезе. Министарство, како је наведено, није могло добити писани одговор о томе да ли је Унипром доставио прописано средство обезбјеђења за ова плаћања што је била законска обавеза, нити им је из ЦОТЕЕ одговорено због чега већ неколико година толеришу дуг ове фирме “који се константно мјери са шест цифара”. У бившем одбору директора компаније која управља тржиштем електричне енергије и откупом струје из обновљивих извора није био ниједан електроинжењер. Маја Павићевић је инжењер металургије, Милица Раичевић је правница, а Сабина Тузовић Метђонај економисткиња. У новом одбору су два електроинжењера Дачевић и Ђуришић док је Драгана Вујовић менаџер банкарства. Тајни закуп просторија и трошкови за службена путовања Министарству нијесу доставили ни тражене копије оргиналних уговора о закупу пословних просторија, јер су на први захтјев послали копије са прикривеним датумима потписивања и именима потписника. Како је наведено у захтјеву Министарства, из ЦОТЕЕ нијесу ни објаснили због чега су прикривали битне податке из уговора. Бивши одбор директора и директор Министарству нијесу доставили преглед и трошковник свих службених путовања запослених у ЦОТЕЕ у посљедњих пет година.

ЕПЦГ НА САМИТУ ЕНЕРГЕТИКЕ СЕТ 2021. У ТРЕБИЊУ, 20. И 21. МАЈА ОВЕ ГОДИНЕ

Зелена енергија развојни приоритет

Ђукановић: У најскоријој будућности планирамо да изградимо ХЕ “Комарница” 170 MW, ВЕ “Гвозд” 2, снаге 50 MW, 8. агрегат у ХЕ “Перућица” 54 MW, СЕ „Бриска гора” гдје би се инсталисана снага кретала од 200 до 250 MW и удупламо инсталисану снагу производних објеката ЕПЦГ

epcg.com

- Развој ЕПЦГ мора се базирати на зеленој енергији, а то подразумева прелазак на потпуно обновљиве изворе енергије, чистији ваздух без додатних улагања и субвенција, покретање снажног инвестиционог циклуса, гдје нема додатних трошкова за грађане Црне Горе, као и стварање модела који ће омогућити свим грађанима да кроз посебне програме индивидуалне производње струје остваре бенефите, казао је предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић на Самиту енергетике у Требињу, приликом свог излагања у оквиру панела Инвестициони циклуси – градња нових енергетских капацитета.

Ђукановић је истакао да је у најскоријој будућности у плану реализација слиједећих пројеката: ХЕ “Комарница” 170 MW, ВЕ “Гвозд” 2, снаге 50 MW, 8. агрегат у ХЕ “Перућица” 54 MW, СЕ „Бриска гора” гдје би се инсталисана снага кретала од 200 до 250 MW. У наредном четворогодишњем периоду, на овај начин, могли бисмо реализовати или привести крају реализацију пројеката, гдје би се укупна инсталисана снага, која сада износи 883 MW повећала, готово, 100 одсто.

- За само четири године изградиле бисмо онолико енергетских објеката колико смо у претходних 75 година,

истакао је Ђукановић.

Самит енергетике СЕТ 2021. одржан је 20. и 21. маја у Требињу, у организацији МН Електропривреде Републике Српске, Града Требиња и СЕТ д.о.о, уз покровитељство Министарства спољне трговине и економских односа, Владе Републике Српске и компаније Кончар.

Размијењена су знања и искуства кроз панеле, на врло значајне и релевантне теме: Енергетске стратегије и енергетски клинати планови у региону, Инвестициони циклуси – градња нових енергетских капацитета, Наставак либерализације тржишта електричне енергије у

регион југоисточне Европе, Реформа сектора даљинског гријања у регији, Хибридна енергетска будућност, Развој потенцијала обновљивих извора енергије региона и интеграције ОИЕ у електро енергетски систем, Модели, услови и препреке за инвестирање у сектор енергетике.

Самит је окупио представнике најзначајнијих енергетских субјеката региона, а између осталих Луку Петровића, генералног директора МХ Електропривреда Републике Српске, Адмира Анделију, генералног директора Електропривреде БИХ, Драга Бага, извршног директора за развој ЕПЗХБ, Александра Јаковљевића, директора Сектора

за стратегију Електропривреде Србије, Марка Ћосића, члана Управе Хрватске Електропривреде, Благоја Гајдарџиског, директора развоја и инвестиција у ЕМС - Сјеверна Македонија, као и представника УСАИД-а, Мака Каменицу и директора Секретаријата енергетске заједнице, Јанеза Копача.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић, сусрео се, на маргинама енергетског Самита у Требињу, са српским чланом и преседавајућим Предсједништва БиХ-а, Милорадом Додиком.

У срдачном и пријатељском разговору Ђукановић и Додик размотрили

су актуелно стање у енергетском сектору региона те могућности сарадње у циљу боље валоризације енергетских потенцијала Црне Горе и Републике Српске, што је од заједничког интереса.

Заједнички је оцијењено да је енергетика изузетна развојна шанса региона, а сарадња комплементарних система попут црногорског и система Р. Српске пут до брже

и боље валоризације огромних потенцијала ријека црноморског слива, Комарнице, Пиве и Дрине, што би донијело бројне бенефите свим грађанима региона.

Испред Електропривреде Црне Горе Самиту у Требињу присуствовали су, предсједник Одбора директора, Милутин Ђукановић, и извршни руководилац Дирекције за развој и инжењеринг, Иван Мрваљевић.

**ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА
ДИРЕКТОРА ЕПЦГ, МИЛУТИН
ЂУКАНОВИЋ, СА САРАДНИЦИМА,
БОРАВИО У ВИШЕДНЕВНОЈ РАДНОЈ
ПОСЈЕТИ БЕОГРАДУ**

Енергетска сарадња заједнички интерес

**Посјету обиљежили сусрети са
високим званичницима Владе
Републике Србије, руководством,
ЕПС-а и Института за водопривреду
„Јарослав Черни“**

epcg.com

Унапређење сарадње електропривредних система Црне Горе и Србије са акцентом на квалитетном, безбједном и еколошки одрживом снабдијевању потрошача електричном енергијом те заједничкој изградњи обновљивих извора енергије, интерес је и Црне Горе и Србије и услов динамичнијег економског развоја обје државе, оцијењено је у разговорима председника Одбора директора ЕПЦГ, Милутина Ђукановића, са представницима Владе Републике Србије, руководством ЕПС-а и Института за водопривреду „Јарослав Черни“ током вишедневне радне посјете Београду, средином маја.

- Унапређење сарадње електропривредних система Србије и Црне Горе је на корист грађана и грађанки Црне Горе, као и Србије, јер је енергетика покретач и “локомотива” развоја читаве привреде, навео је Ђукановић послије сусрета са потпредседницом Владе и министарком рударства и енергетике Србије, проф. др Зораном Михајловић, са којом се прво састао.

МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ И ПРОФ. ДР ЗОРАНА МИХАЈЛОВИЋ

Ђукановић је истакао да су електроенергетски системи Србије и Црне Горе компатибилни и да постоје велике могућности да се унапређују сарадњу брже развијају.

- Разговарали смо о сарадњи електропривредних система Србије и Црне Горе и могућностима да се сарадња у области енергетике додатно унаприједи, од заједничких пројеката до повезивања тржишта енергије. Читав регион суочава се са сличним изазовима у процесу енергетске транзиције и зато морамо и да се повезујемо и да радимо заједно, јер је енергетска безбједност питање број један за све земље у региону, истакла је Михајловићева. Конкретни начини на који ће се договорена сарадња електропривредних система реализовати била је тема састанка председника Одбора директора Електропривреде Црне Горе са помоћником министра рударства и енергетике у Влади Републике Србије, Зораном Илићем и њихових сарадника.

У саопштењу издатом након састанка наводи се да ће тежиште сарадње бити на квалитетном, безбједном и еколошки одрживом снабдијевању електричном енергијом Републике Србије и Црне Горе, на стратегији декарбонизације и развијању постројења за производњу електричне енергије, коришћењем

обновљивих извора енергије, сунца, воде и вјетра.

Договорено је формирање заједничког тијела које ће координирати даље заједничке активности, кроз рад тематски формираних радних група које ће се бавити конкретним задацима и пројектима.

У делегацији ЕПЦГ, поред Ђукановића, били су и државни секретар у Министарству капиталних инвестиција у Влади Црне Горе, Марко Перуновић, директор Производње у ЕПЦГ, Бојан Ђордан, као и директор развоја у ЕПЦГ, Иван Мрваљевић, док су уз помоћника министра Илића били представници Електропривреде Србије, стоји у саопштењу.

Боравак у Београду предсједник Одбора директора ЕПЦГ искористио је и за сусрет са министром спољних послова Републике Србије, Николом Селаковићем.

Селаковић и Ђукановић посебно су се осврнули на потребу заједничког

планирања и инвестирања у обновљиве изворе енергије, истакавши важност заједничког и координираног ђеловања на темељима Зелене агенде за Западни Балкан, која је утврђена у оквиру Берлинског процеса.

Ђукановић је министра Селаковића информисао о резултатима вишедневне посјете Београду, током које се састао са члановима Владе Србије, руководством

Електропривреде Србије и Института за водопривреду „Јарослав Черни“.

Саговорници су размотрили могућности продубљивања економске сарадње Србије и Црне Горе, са посебним акцентом на област енергетике, при чему је Ђукановић још једном указао на компатибилност енергетских система Србије и Црне Горе те значај регионалног повезивања система, водећи рачуна о енергетској безбједности.

МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ И НИКОЛА СЕЛАКОВИЋ

Словенија “озелењава” природни гас

Словенија је у јавну расправу ставила Закон о опскрбљивању гасом, као својеврсни увод у декарбонизацију.

Законске одредбе прилагођене су у сврху припреме транспортног и дистрибуцијског Система природног гаса за такозвано “озелењавање”, а тиме и за унос и транспорт гасова обновљивог поријекла, попут различитих биоплина, биометана, синтетичког метана, као и водоника. (energetika-net.hr)

Србија: 500 милиона динара за енергетску ефикасност

Потпредсједница владе Србије и министарка рударства и енергетике Зорана Михајловић је градоначелницима и предсједницима општина 20 локалних самоуправа уручила уговоре за финансирање пројеката унапјеђења енергетске ефикасности у објектима од јавног

интереса (школе и сл), а за што је осигурано приближно 500 милиона динара. Пројектом ће се смањити и емисије CO2 за три хиљаде тона, уштедиће се 6,9 милиона kWh, што је, поређења ради, енергија коју потроши 650 домаћинстава. (energetika-net.hr)

Нови Вауhaus као прилика за Хрватску

Нови европски Вауhaus је иницијатива ЕК-а чији је задатак еколошки, привредни и културни развој како би се објединили дизајн, одрживост, доступност, цијене и улагања у Европски зелени план. Нови европски Вауhaus је зачин и надоградња енергетске обнове -

тиче се свакога од нас, свих струка и дијелова друштва, саопштено је из Регионалне енергетске агенције Сјеверозападне Хрватске.

Не ради се искључиво о енергији и клими, већ је у питању промјена парадигме размишљања и живљења

у циљу достизања климатске неутралности до 2050. године.

То укључује грађевину, мобилност, дигиталну инфраструктуру, пољопривреду, дизајн – како модни тако и индустријски те обнову насеља и блокова. (energetika-net.hr)

Електране на угаљ у Србији ће радити до 2050.

Министарка рударства и енергетике Зорана Михајловић изјавила је да ће бити направљен план рада термоелектрана до 2050. године, као и да није за градњу електрана на угаљ јер нови капацитети за производњу енергије морају бити одрживи и економски исплативи. Одлука Министарства рударства и енергетике да заустави градњу термоелектране Колубара Б изазвала је велику пажњу јавности. Министарство је о томе у писму обавијестило Електропривреду

Србије (ЕПС), која се успротивила овој одлуци, као и чланови Синдиката Рударског басена Колубара који су организовали протест. ЕПС је саопштио да би заустављање овог пројекта изазвало увоз електричне енергије због чега би поскупјела електрична енергија, а Синдикат тврди да ће термоелектране бити затворене до 2030. што ће, такође, изазвати велики увоз електричне енергије и отпуштање радника. (balkangreenenergynews.com)

Сарајево: 10 милиона еура у енергетску ефикасност

Влада Кантона Сарајево уложиће 10 милиона еура у повећање енергетске ефикасности у 40 јавних објеката што ће донијети уштеде од скоро 700.000 еура на годишњем нивоу, смањење загађења ваздуха и смањење емисија CO₂. Почетак инвестирања најављен је до краја године. Инвестиција подразумијева реновирање и утопљавање 40 јавних зграда, од тога 17 основних и осам

средњих школа, шест вртића, четири зграде факултета, три објекта ЈУ Студентског центра и двије зграде ЈУ Дом здравља КС. Енергетско реновирање смањиће потрошњу енергије за 11 GWh и

емисије CO₂ за 3.420 тона, а донијеће и уштеду од скоро 1,35 милиона KM (скоро 700.000 еура) на годишњем нивоу годишњем нивоу, саопштила је Влада Кантона Сарајево. (balkangreenenergynews.com)

Словенија: Идрија постаје паметан град

Идрија ће међу првима у Словенији уградити батерије за складиштење електричне енергије на локалном нивоу и помоћу система управљања јавном инфраструктуром постићи флексибилност у потрошњи струје.

Тај градић је укључен у национални пројекат NEDO с јапанским партнерима. Колектор Sistex монтира систем батерија за складиштење струје у малој хидроелектрани

у Идрији у оквиру трогодишњег пројекта за паметне мреже. Главни партнери су јапанска Организација за нову енергетику и развој индустријске технологије (NEDO), њен овлашћени извођач Hitachi и ELES. Завршетак инсталације опреме и предаја на коришћење заказани су за јун, после чега треба да уследи шестомјесечни пробни рад у оквиру претварања Идрије у паметни град. (balkangreenenergynews.com)

Заев: Струја мора да покупи

Предсједник Владе Сјеверне Македоније Зоран Заев изјавио је да трошкови на име инсталације фотонапонских постројења, вјетропаркова и електрана на гас подразумијевају повећање рачуна за струју у тој држави. Указао је и на планирану сарадњу с

Грчком у оквиру великог пројекта за течни природни гас (LNG) и изјавио да ће гасовод учинити Сјеверну Македонију транзитном тачком ка Косову и Србији и ка Западној Европи. То ће прекинути садашњи монопол у снабдијевању гасом и цијена тог енергента ће се смањити, навео је Заев. Он је изразио оптимизам да ће термоелектране на угаљ РЕК Битола и РЕК Осломеј бити затворене раније него што је планирано. (balkangreenenergynews.com)

ПОТПИСАН АНЕКС КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ

Веће издвајање у стамбени фонд

Умјесто досадашњих 740 хиљада, сада ће се годишње издвајати близу милион еура за рјешавање стамбених потреба запослених, што ће знатно убрзати динамику додјеле кредитних средстава за те намјене

Митар Вучковић

Извршни директор, Никола Ровчанин, и предсједник репрезентативне, Синдикалне организације запослених (СОЗ), Рајко Голубовић, потписали су анекс Колективног уговора ЕПЦГ којим је дефинисано да се проценат издвајања средстава за рјешавање стамбених потреба запослених, у наредном периоду, поново врати на 6 одсто обрачунате бруто зараде.

Анексирањем актуелног Колективног уговора уважен је захтјев СОЗ-а да се проценат издвајања за стамбене потребе запослених у нашој компанији, који је Колективним уговором, члан 61, закљученим почетком 2017. године у врло специфичним околностима, смањен на 4,5 одсто, врати на ниво дефинисан актима из 2005, односно 2013. године.

Повећањем, односно враћањем процента издвајања средстава за рјешавање стамбених потреба запослених са 4,5 на 6 одсто укупан годишњи буџет за те намјене биће већи између 230.000 и 240.000 еура. До сада је у стамбени фонд укупно издвајано око 740.000 еура годишње.

РАЈКО ГОЛУБОВИЋ И НИКОЛА РОВЧАНИН

Предсједник СОЗ-а, Рајко Голубовић, задовољан је постигнутим договором који, како наводи, „отвара врата“ за значајније побољшање материјалног положаја запослених у дијелу рјешавања стамбених потреба, посебно колега са мањим коефицијентом сложености послова.

- Задовољни смо постигнутим споразумом са менаџментом и разумијевањем са њихове стране које је резултирало повећањем процента издвајања у стамбени фонд, али има још неких важних питања која морамо рјешавати. Приоритетне захтјеве утврдили смо на Скупштини СОЗ-а, 15. маја ове године, и убрзо ћемо их презентовати Послодавцу. За сада могу рећи само то да се ради о реалним захтјевима, који са једне стране пуно значе раднику, а мало коштају компанију, оцијенио је Голубовић.

У менаџменту сматрају да ће се анексирањем Колективног уговора знатно убрзати динамика додјеле стамбених кредита, а њихов број, са просјечних 27 годишње, колико је дијељено сваке године по огласу, повећати на 31 или 32.

- То је изузетно важно имајући у виду просјек старости запослених у ЕПЦГ те број оних који још нијесу ријешили стамбену потребу у складу са одредбама важећег Правилника, истакао је извршни руководилац Дирекције за људске ресурсе, Предраг Кривокапић.

Закључивањем анекса Колективног уговора ријешено је једно од најважнијих питања у односима са синдикатом, односно питање од изузетног значаја за побољшање материјалног статуса запослених у нашој компанији.

ЕПЦГ и ЦЕДИС приступили Асоцијацији менаџера Црне Горе

Миодраг Вуковић

Предсједник Асоцијације менаџера Црне Горе Будимир Раичковић и извршна директорица АММ-а Анђела Радосавовић састали су се са извршним директором Електропривреде Црне Горе Николом Ровчанином и извршним директором Црногорског електродистрибутивног система Владимиром Чађеновићем, поводом званичног приступања ове двије велике и значајне компаније чланству АММ-а.

Предсједник АММ-а г. Раичковић је истакао задовољство што су менаџменти ЕПЦГ-а и ЦЕДИС-а овом одлуком препознали значај АММ-а на домаћем, регионалном и међународном плану уз очекивање да ће се остварити квалитетна сарадња, а све у циљу свеукупног друштвеног и

економског опоравка Црне Горе.

Извршни директор ЕПЦГ-а Никола Ровчанин је истакао да је Асоцијација менаџера препозната као модерна и веома проактивна пословна организација која може пуно помоћи на пољу пословног повезивања, економске дипломатије, подизања квалитета корпоративног управљања, унапређења људских ресурса и дигиталне трансформације.

Такође је исказао очекивање да ће ЕПЦГ и АММ у наредном периоду осмислити и реализовати неке заједничке пројекте.

Извршни директор ЦЕДИС-а Владимир Чађеновић је навео да је неопходно радити на снажењу

Асоцијације менаџера Црне Горе и да углед који ужива АММ у пословном свијету, не само у Црној Гори него и шире треба још више искористити. Чађеновић је даље истакао да је сигуран да ће у периоду који слиједи ЦЕДИС и АММ остварити плодносну и квалитетну сарадњу у корист компаније на чијем је челу али и привреде уопште.

Ровчанин и Чађеновић су са задовољством прихватили информацију да су у складу са Статутом и правилима Пословног клуба АММ-а постали и чланови Управног одбора АММ-а, али и исказали пуну спремност да као чланови највишег управљачког тијела Асоцијације дају свој лични допринос снажењу заједничке институције.

ИМПЛЕМЕНТИРАН ИНТЕГРИСАНИ СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА

Међународни стандарди за још боље пословне резултате

Увођење ИМС-а резултат је једногодишњег рада тимова у које је било укључено преко 60 чланова. Имплементацијом, сертификацијом, одржавањем и сталним унапређењем Система менаџмента ЦЕДИС унапређује пословну ефикасност и ефективност

ЦЕДИС, као једна од најзначајнијих компанија у енергетском систему Црне Горе, од оснивања интензивно ради на модернизацији и усаглашавању пословања са ЕУ и међународним стандардима.

У том циљу је у фебруару 2020. године наша компанија ушла у Пројекат имплементације Интегрисаног система менаџмента (ИМС) као најбољег система управљања у савременом пословању који повезује све елементе пословања у јединствен и cjеловит систем управљања процесима у компанији.

Ријеч је о систему менаџмента који интегрише захтјеве стандарда: ИСО 9001:2015 Систем менаџмента квалитетом, ИСО 14001: 2015 Систем менаџмента животном средином и ИСО 45001:2018 Систем менаџмента безбједношћу и здрављем на раду.

- Наша компанија определијелила се да свој пословни успех и даљи развој заснива на квалитету услуге, заштити животне средине, здрављу и безбедности на раду, па је у том смислу креиран јединствен систем менаџмента (ИМС) у који су уклопљени поменути интернационални стандарди.

У циљу да ИМС обухвати све процесе и све организационе cjелине зарад ефикаснијег управљања

организацијом у cjелини, формирано је укупно 18 мултидисциплинарних тимова, са више од 60 директних учесника на Пројекту имплементације овог система – каже Радосав Ковачевић, шеф службе за ИМС.

Иако се реализација Прве фазе пројекта покloпила са почетком пандемије COVID-19 и увођењем мјера које су захтијевале потпуну промјену плана и динамике рада, захваљујући посвећености свих тимова и спремности да се рад настави и у ванредним условима, пројекат је завршен у планираном року од 12 мјесеци.

- Вјерујући у сопствене капацитете и људске ресурсе, као најважнији ресурс сваке компаније, ЦЕДИС се у процесу сертификавања система менаџмента према захтјевима међународних стандарда определијелио за тежи пут, избравши њемачку DECRA за те послове.

DECRA, као највећа њемачка сертификациона кућа и једна од првих пет у свијету, послује још од 1925. године, ширећи пословање на пет континената, уз ангажовање више од 30 хиљада запослених. То што су најпознатији свјетски лидери у својој бранши, као што су Deutsche Telekom, Audi, Brown, DHL и други, одабрали управо DECRA кућу за сертификацију сопствених система

www.cedis.me

www

CEDIS

me

www.cedis.me

S

CEDIS

www.cedis.me

www

CEDIS

me

S

ww

менаџмента само говори у прилог озбиљности процеса сертификације који је услиједио након закључка да је пројекат имплементације ИМС успјешно окончан и да се може ући у фазу сертификације – истакао је Ковачевић.

РАДОСАВ КОВАЧЕВИЋ,
Шеф службе за ИМС

Према његовим ријечима, током вишенедјељне сертификационе провјере која је спроведена у двије фазе, Тим за провјеру је дао позитиван закључак и препоруку да се ЦЕДИС-у додијеле сертификати по сва три стандарда који су били

критеријум провјере.

- Наглашавајући слабе тачке у систему на којима у наредном периоду кроз даље унапређење ИМС-а треба радити, као и могућности за побољшање које

су током провјере уочене, Тим за провјеру се посебно осврнуо и на јаке стране ИМС-а и опште принципе пословања ЦЕДИС-а, истичући да компанија има високу свијест о важности свих заинтересованих страна и да своје пословање гради на друштвено одговорним принципима (као примјери наведени су политика рјешавања стамбених потреба запослених, правила о заштити личних података, уз истовремено дефинисана правила за слободан приступ информацијама, спонзорства и донације које компанија реализује итд.).

Истакли су, такође, да су материјали за спровођење обука запослених у оквиру Оперативне дирекције (Центар за обуку) изузетно добро и темељно припремљени, као и да су процеси из основне дјелатности ЦЕДИС-а детаљно документовани кроз већи број процедура – казао је Ковачевић.

Истичући чињеницу да једном успостављен систем не представља завршетак, већ почетак интензивног рада на одржавању и сталном унапређивању ИМС-а, он је нагласио важност посвећености и укључености свих запослених у овај процес, а не само Службе за ИМС којој је то основна дјелатност.

И док се очекује формално уручивање сертификата, Сектор за управљање процесима се захваљује свим члановима тимова који су интензивно радили на реализацији Пројекта, али и осталим запосленима у свим регионима који су пружили подршку кроз свакодневну примјену пројектованог система и омогућили да се процес сертификације успјешно приведе крају, а ЦЕДИС обезбиди и формалну потврду да послује у складу са међународним стандардима.

СЛУЖБА ЗА ИТ

Информационе технологије – подршка успјешном пословању

Глас Рудара

Рудник угља је у протеклим годинама, а циљу унапријеђења пословања, инвестирао у обнављање серверске инфраструктуре и активне мрежне опреме са имплементацијом најновијих софтверских рјешења. Велики допринос у реализацији, као и несметаном функционисању дала је Служба за ИТ.

Према ријечима руководиоца те службе Душана Кнежевића, стање опреме и инфраструктуре у компанији је на завидном нивоу, што има за последицу високу доступност свих примјењених сервиса и софтверских рјешења.

Служба за ИТ у складу са доменом својих задужења и обавеза, перманентно се бави одржавањем услова за несметано функционисање, односно коришћење ресурса Информационог система Друштва.

- То подразумјева високу доступност сервиса као што су: Exchange (e-mail), Internet, ERP MIS2Open, e-DMS Origami, GPS, Систем ИП видео надзора, Интерни портал.

Поред доступности сервиса, неопходно је обезбједити податке који се налазе на серверима, конзистентан рад системског софтвера сервера и радних станица, што се постиже имплементацијом најновијих верзија системских софтвера, примјеном савремених антивирус и фиревалл рјешења, као и бекап софтвером са бекап процедурама.

Додатно, одржавање активне и

пасивне мрежне инфраструктуре (комуникациона опрема за пренос података) као и самих радних станица, лаптопова и периферне рачунарске опреме (штампачи, скенери...) спада у домен послова службе - рекао је Кнежевић.

У периоду прије појаве Корона вируса, поред редовних активности, у оквиру Службе извршено је повезивење новог објекта за сервисирање рударске механизације у рачунарску мрежу (ЛАН) компаније, чиме је корисницима омогућен приступ ресурсима Информационог система као и повезивање постојећег система видео надзора поменутог објекта у јединствени Систем ИП видео надзора.

- Извршен је обилазак свих локација које су обухваћене Системом ИП видео надзора и кроз размјену искустава при коришћењу система са руководиоцима организационих јединица и Службом заштите имовине и лица, припремљена је документација која чини основ пројекта Система ИП Видео надзора – Фаза II, односно надоградњу постојећег система видео надзора – казао је Кнежевић.

Такође, у сарадњи са колегама из Сектора „Производња“ који су извршили ископавање и затрпавање канала на релацији између објеката „Отпрема угља“ и „Смјенско-техничко особље“, изведени су радови на повезивању поменутих објеката путем оптичког кабла, чиме је по први пут створен Fiber Optics Back-

bone компанијске рачунарске мреже, односно, скоро сви пословни објекти компаније су повезани оптичком инфраструктуром, што је био предуслов за омогућавање стабилне конекције уз висок пропусни опсег, што у крајњем омогућава несметано коришћење постојећих сервиса и пружа услове за надоградњу ИС-а – истакао је Кнежевић.

Како Служба за ИТ има савјест са свим секторима друштва, неријетко је укључена и на пословима који подразумјевају унапријеђење рада рударске механизације.

- Приликом модернизације система управљања багера инт. бр. 21, инсталирањем софтвера за мониторинг производног процеса

рада багера и битних параметара који су битни за његово одржавање, Служба за ИТ је пружила логистичку подршку извођачу радова у циљу успјешног имплементирања поменутог Система – рекао је Кнежевић.

У склопу реализованих активности Кнежевић је истакао да је завршена и имплементација Система ИП телефоније.

Поред локалне комуникације, систем ИП телефоније омогућава и комуникацију изван компаније преко GSM Gateway-а што ће примјеном ВИП картица смањити трошкове. Такође систем омогућава бесплатне позиве преко апликације на мобилном телефону када се корисник

на примјер налази у ромингу (ВоИП) - објаснио је Кнежевић, додајући да је Служба за ИТ у 2020. години у сарадњи са колегама из Службе за набавку и логистику, припремила и реализовала 28 тендера, а посебну

захвалност изразио је према колегама из РЈ „Одржавање“ који су пружали логистичку подршку приликом извођења радова на имплементацији разних система на отвореним површинама.

ПЛАН ЗА ТЕКУЋИ ГОДИНУ

Када је у питању План за 2021. годину, у оквиру Службе радиће се на неколико кључних пројеката.

- Планирано је да током године завршимо имплементацију Стораге виртуализационг кластера сервера. Поред тога предвиђена је израда и усвајање ИТ процедура, затим импле-ментација система за мониторинг истакања и утакања горива, повезивање објекта бензинске пумпе оптичким каблом, затим Систем ИП видео надзора - II фаза, e-DMS Origami - II фаза, ERP MIS2Open - додатни модули, надоградња и Систем идентификације – присутности запослених - навео је Кнежевић.

Њемачка и Норвешка повезане подморским каблом

Њемачка и Норвешка у рад су пустиле нови подморски кабл који директно повезује електроенергетске мреже двије земље, оцјењујући то као кључни корак у европским напорима за прелазак с фосилних горива на обновљиве изворе енергије.

Кабал дуг 623 километра пролази од сјеверне њемачке покрајине Schleswig – Holstein испод Сјеверног мора до Тонстада на југу Норвешке.

Оператери кажу да може одвести довољно електричне енергије

за опскрбљивање 3,6 милиона домаћинстава одједном. Пројект вриједан двије милијарде еура, назван Нордлинк, омогућиће Њемачкој да вишак електричне енергије из својих вјетроелектрана извози у Норвешку, гдје се може складиштити у огромним spremnicima у власништву хидроенергетског система нордијске земље, преноси AP. (energetika-net.hr)

Total креће у зелени ребрендинг

Улагачи у француски нафтни гигант Тотал подржали су стратегију компаније на годишњем састанку

дионичара, укључујући планове за суочавање с климатским промјенама. Тотал ће се у склопу енергетске транзиције ребрендирати у Total Energies, како би име одражавало заокрет према ОИЕ.

Тоталова климатска стратегија је климатска неутралност на глобалном нивоу до 2050, а компанија се

обвезује да ће до тада за 60% смањити угљенички отисак својих енергетских производа, глобално. (energetika-net.hr)

Соларна електране у Волгограду је 20 MW

Према најавама, та сунчана електрана, која се простире на приближно 50 хектара, производиће 24,5 милиона kWh електричне енергије годишње. Тако ће се и емисија CO2 смањити за 12 хиљада тона годишње, саопштено је из Lukoil-a. (energetika-net.hr)

Четири нове соларне електране у Шпанији

Норвешка државна електроенергетска компанија Statkraft планира, према процјенама, уложити приближно 200 милиона еура у градњу четири соларне електране у Кáдизу, граду и луци на југозападу Шпаније. Укупна снага електрана ће износити 234 MW, извјестио је Statkraft. (energetika-net.hr)

Русија развија воз на водоник

Ни Русија није остала по страни када је ријеч о возовима на водоник.

Пројект развоја возова који користи горивне чланке за производњу електричне енергије за погон електромотора води конзорцијум, на челу са руском државном

жељезничком компанијом.

Пројект је тренутно у фази израде пројектне документације, а воз би прве путнике требао превести 2024. године.

При томе ће се као полигон за испитивање користити жељезничка

мрежа на острву Сахалин на Далеком истоку.

У првој фази пројекта требало би бити произведено седам гарнитура возова, пет дводјелних и два тродјелна. Цијена таквог воза процјењује се на 2,1 милион еура. (energetika-net.hr)

ЦВЈЕТНИ ТЕПИХ ЗА ДАН ЕВРОПЕ
УЗ ПОДРШКУ ЕПЦГ

Симбол заједничке европске будућности

Делегација Европске уније у Црној Гори и ЕУ инфо центар Подгорица, поводом 09. маја - Дана Европе, организовали су израду цвјетног тепиха од различитих врста саксијског цвијећа на Тргу независности у Подгорици – по узору на догађај који се реализује, сваке друге године, у Бриселу. Наша компанија обезбиједила је више стотина саксија са цвијећем набављених од локалних узгајивача

ercsg.com

Наше присуство на Тргу поводом организације прославе Дана Европе и подршка организацији догађаја какав је Цвјетни тепих најбоље свједочи о томе колико смо, као друштвено одговорна компанија, заинтересовани за очување животне средине и поштовање европских директива у овој области, истакао је извршни директор ЕПЦГ, Никола Ровчанин, који је у друштву амбасадорке Европске уније у Црној Гори, Оане Кристине Попе, обишао цвјетну инсталацију на подгоричком градском тргу постављену поводом 09. маја - Дана Европе.

Ровчанин је додао да је енергетика локомотива свеукупног друштвеног развоја, а здрава и еколошки чиста средина насушна потреба свих људи на овој планети, па и у нашој Црној Гори.

- У том смислу, у ЕПЦГ напорно и посвећено радимо на реализацији пројеката који ће обезбиједити

потребну синергију између енергетских објеката и животне средине, односно између енергетских потреба и еколошких захтјева. То су европски стандарди које поштујемо и то је у духу Европе којој стремимо, изјавио је Извршни директор ЕПЦГ.

Европска унија, поводом Дана Европе, у сарадњи са партнерима, донијела је цвјетни тепих у Подгорицу, као симбол заједничке европске будућности, а дух Европе и Брисела дочарала је на главном градском тргу у Подгорици цвјетна инсталација од 50 хиљада аутохтоних локалних садница на преко 600 квадрата, које су, након изложбе предате грађанима и у наредном периоду красиће балконе и дворишта главног града Црне Горе.

Цијенећи значај обиљежавања датума какав је 09. мај, ЕПЦГ је подржала ову иницијативу тако што је обезбиједила више стотина саксија са цвијећем од локалних узгајивача.

У свим дјеловима свијета, гдје постоје представништва Европске уније, поводом обиљежавања Дана Европе, организују се различите активности и догађаји за грађане и грађанке свих узраста и профила.

Због епидемиолошке ситуације већина активности одржана је online, али Делегација Европске уније у Црној Гори и ЕУ инфо центар Подгорица, ове године, организовали су и израду цвјетног тепиха од различитих врста саксијског цвијећа на Тргу независности у Подгорици, по узору на догађај који се реализује, сваке друге године, у Бриселу.

- Овај предивни цвјетни тепих дизајнирала је пејзажна архитектура Јелена Јесторовић, која је симболично поставила 12 звјездица, налик на 12 звјездица на застави Европске уније, које представљају јединство, солидарност и хармонију међу народима Европе. Цвјетни тепих направљен је од цвијећа које је локално узгајано, јер смо имали жељу да кроз овај пројекат помогнемо локалним цвјећарима, саопштила је амбасадорка Европске уније у Црној Гори Оана Кристина Попа.

Већ пола вијека главни градски трг у Бриселу, La Grand-Place, периодично красе цвјетни теписи. Сваки тај тепих уникатно је дјело и увијек се посвећује одређеној теми. Брисел је и сједиште Европске уније као и град који симболизује европско заједништво и разноликост.

ЕПЦГ ДОНИРАЛА ТРИ ВОЗИЛА МИНИСТАРСТВУ ЗДРАВЉА ЦРНЕ ГОРЕ

Ровчанин: Здравље грађана нема цијену

Представници Министарства здравља очекују да ће примјер добротинства Електропривреде Црне Горе бити подстрек и позив другим компанијама и институцијама да се одазову и покажу хуманост и саосјећање, у првом реду, према рањивим групама грађана

Митар Вучковић

Извршни директор Електропривреде Црне Горе, Никола Ровчанин, уручио је представницима Министарства здравља у Влади Црне Горе кључеве три теренска возила из возног парка ЕПЦГ.

Возила су намијењена здравственим центрима на руралном подручју наше земље, што ће повећати ефикасност и квалитет здравствене заштите на подручју које, углавном, насељава старија популација.

Државни секретар у Министарства здравља, Вељо Чађеновић, захвалио је ЕПЦГ и истакао да су донирана возила од егзистенцијалног значаја и велике помоћи у процесу пружања здравствене његе витално угроженим пацијентима.

- Улагање у здравствену заштиту данас је приоритет у односу на сва друга улагања. То је питање наше егзистенције. Наша обавеза, и професионална и људска, јесте да бринемо и улажемо у здравље и опстанак популације, јер свједоци смо страдања и беспштедне борбе здравствених радника од почетка борбе против коронавируса, током прошле и ове године, казао је Чађеновић.

Извршни директор ЕПЦГ, Никола Ровчанин, још једном је поновио

опредијељеност Електропривреде да помаже заједници, прије свега, здравственом систему.

- Електропривреда Црне Горе, као друштвено одговорна компанија, увијек се труди да осјети потребе и подијели судбину цијелог друштва и зато ћемо, у складу са својим могућностима, наставити да помажемо свима којима је то најнеопходније, а посебно здравственим установама, јер здравље грађана нема цијену. То се посебно показало од појаве

COVID-а. Надам се да ће возила која смо донирали Министарству здравља, у том смислу, бити од очекиване помоћи, закључио је Ровчанин.

Представници Министарства здравља изнијели су очекивање да ће примјер добротинства Електропривреде Црне Горе бити подстрек и позив другим компанијама и институцијама да се одазову и покажу хуманост и саосјећање, у првом реду, према рањивим групама грађана.

ДОНАЦИЈА ЕПЦГ ВРИЈЕДНА 1.000 ЕУРА

Подршка серијалу „Дневница“

Јелена Мучалица

Електропривреда Црне Горе подржала је донацијом од 1.000 еура епизоду шестог серијала „Дневница“. Бивши југословенски и српски кошаркаш, један од најбољих европских центара, Жељко Ребрача, одазвао се позиву за учешће у овој хуманитарној емисији и одлучио да својим скромним доприносом помогне дванаесточланој породици Дакић из Плужина.

Један од задатака, који је одрадио био је у ХЕ Пива, гдје га је дочекала Светлана Огњеновић, в.д. директора. Ребрача је истакао да се није баш најбоље снашао у ХЕ, да су послови били захтјевни, међутим, када је у питању хуманитарни рад, то су тренуци за памћење.

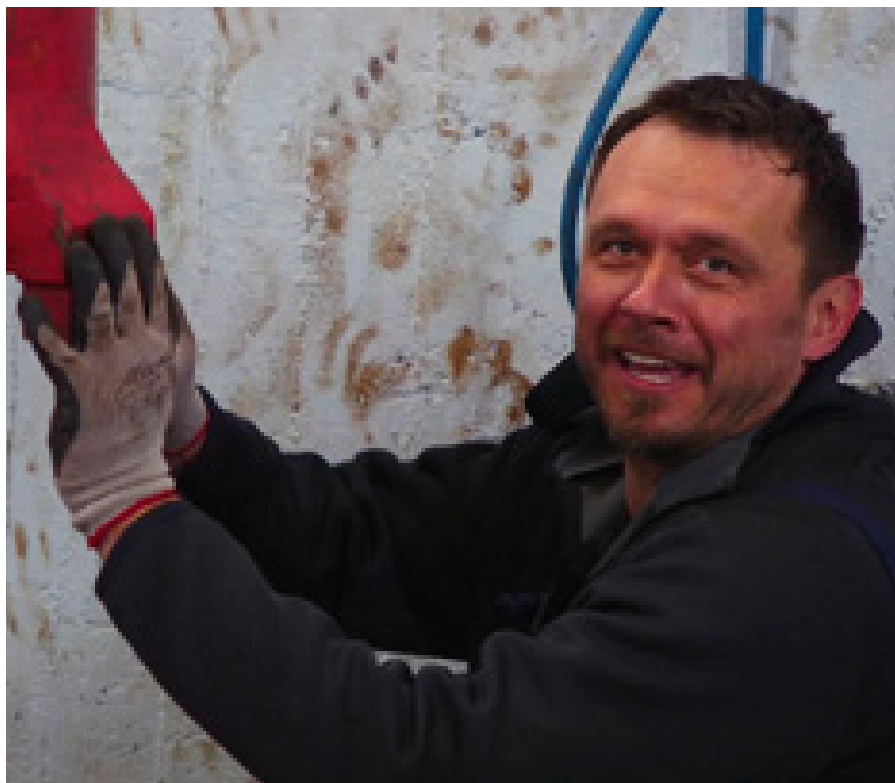

- Одлазим из овог мјеста са великим искуством, духовним прије свега. Читав дан је био посебан са свим људима које сам упознао. На крају ова предивна фамилија препуна љубави. Док их посматрам како живе у складу и миру на овој планини, сами, срећан сам што сам имао прилику да им помогнем и надам се да ће ово бити први корак ка нечему још бољем за њих - казао је Ребрача

и додао: - Уморили се јесмо, али вредјело је сваког атома снаге.

Уз донацију ЕПЦГ од 1.000 еура, запослени у ХЕ Пива су сакупили 950 еура, синдикална организација запослених подручнице ХЕ Пива – 500 еура, централа синдикалне организације из Никшића – 200 еура, синдикална организација ЕП подручнице ХЕ Пива – 200 еура, извођачи (фирма Хиперион) – 400 еура и радници 120 еура, што је укупно 3.370 еура донације породици Дакић.

Електропривреда Црне Горе ће наставити да учествује у оваквим друштвено одговорним пројектима и бити увијек уз оне којима је помоћ најпотребнија.

КЛУБ ДОБРОВОЉНИХ ДАВАЛАЦА КРВИ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОКАЗАО СВОЈУ ХУМАНОСТ

„Испружи руку — подари живот“

Николина Бабовић

Велика акција добровољног давалаштва крви у Никшићу, под слоганом “Јер крв није вода”, почела је 11. маја, на Национални дан добровољних давалаца крви, а трајаће до 14. јуна, када се обиљежава Свјетски дан давалаштва.

Акцију је реализовала Општинска организација Црвеног крста у сарадњи са клубовима добровољних давалаца из Никшића, међу којима је и клуб добровољних давалаца Електропривреде Црне Горе.

Овој акцији се одазвало преко 250 хуманиста, а прикупљено је исто толико јединица животне течности.

- Када је у питању добровољно давалаштво крви, Никшић, заиста, може да се похвали великим бројем добровољних клубова, честим акцијама, бројем хуманиста, као и начином промоције добровољног давалаштва. Ми настојимо да анимирамо што већи број људи, што

АНА ДРЕКАЛОВИЋ,
Секретарка ОО ЦК Никшић

већи број организација, да схвате значај давалаштва крви, да не чекају само организовану акцију, већ да сами осјете потребу да оду и дају ту драгоцјену течност - казала је Ана

Мацановић, секретарка Општинске организације Црвеног крста и додала да је радује чињеница што се млади људи све више укључују у акције добровољног давалаштва.

ДР БИЉАНА ДЕНДИЋ,
специјалиста трансфузиолог

Предсједник Одбора за добровољно давалаштво крви у Општинској организацији Црвеног крста и предсједник клуба добровољних давалаца крви Електропривреде Црне Горе, Митар Вучковић, нагласио је да је суштина добровољног давања крви да крв чека пацијента, а не пацијент крв.

- Оно што ја, као предсједник клуба добровољних давалаца Електропривреде Црне Горе, који је основан 2007. године, могу да кажем, јесте да смо јако срећни и задовољни што дијелимо судбину свих клубова у оквиру Општинског одбора добровољног давалаштва крви ОО Црвеног крста, што успијевамо да са осталим клубовима подијелимо терет добровољног давалаштва. Тај терет није нимало лак, с обзиром на финансијску ситуацију и услове у којима дјелујемо. Ми у Електропривреди имамо развијен систем финансирања клуба, али генерално гледано на нивоу Никшића имамо клубове који су јако активни, а који раде са врло мало средстава и то средстава која добију од Општинске организације Црвеног крста.

Стога, желимо да заинтересујемо што већи број организација и привредних субјеката, да се придруже пулу спонзора - поручио је Вучковић и истакао: „У разговору са љекарима трансфузиолозима чуо сам једну ствар, а то јесте чињеница да, када би сваки пунољетни грађанин Црне Горе само једном у десет година дао крв, крви би било довољно и за наше становништво, али и за оне који долазе у Црну Гору као туристичку дестинацију.“

Специјалиста трансфузиолог, др Биљана Дендић, навела је да охрабрује то што је међу донаторима велики број оних који по први пут дају крв.

МИТАР ВУЧКОВИЋ,
Предсједник клуба ДДК ЕПЦГ

- То нас посебно охрабрује, зато што смо сви усмјерени на рад са младима и нама је циљ да код младих људи у што ранијем добу развијемо свијест о значају добровољног давалаштва крви и о помоћи другим људима којима је та помоћ неопходна – истиче др Дендић.

Осврнувши се на тренутну епидемиолошку ситуацију, др Дендић је објаснила када они који су преболели Covid-19 могу постати донатори.

- Уколико је то био неки блажи облик и није било велике здравствене тегобе у току инфекције, онда је неопходно да прође мјесец и по од излечења и ако се добро осјећа може дати крв. Међутим, ако се у току

инфекције десила упала плућа, ако је та упала третирана ампулираном терапијом амбулантно, онда је потребно да прође 3-4 мјесеца.

У случају да је пнеумонија била обимнија и захтијевала болничко лијечење, онда одлажемо даваоца до 6 мјесеци – каже др Дендић.

У име клуба добровољних давалаца крви Електропривреде Црне Горе, Митар Вучковић је позвао све колеге који су здравствено способни, млади, да се придруже акцијама добровољног давалаштва. Он се овом приликом и захвалио др Драгици Јаничић за несебичну подршку током свих предходних година и честитао јој одлазак у пензију.

ОСЦГ ПОТПИСАО УГОВОР О СПОНЗОРСТВУ СА ЕПЦГ

Наставак сарадње на обострано задовољство

Миодраг Вуковић

Предсједник Одбојкашког савеза Црне Горе Цветко Пајковић и извршни директор Електропривреде Црне Горе Никола Ровчанин потписали су уговор о спонзорству за ову годину. Ровчанин је честитао Пајковићу пласман одбојкаша на Европско првенство и пожелио им да остваре врхунски резултат.

- Велика ми је част и задовољство што у име највеће државне компаније, Електропривреде Црне Горе, данас потписујемо уговор о спонзорству Одбојкашком савезу Црне Горе. Користим ову прилику да вам честитам на великом успјеху - пласману на Европско првенство, у нади да ћете освојити медаљу и обрадовати и државу и грађане и све нас који смо спонзори и који стојимо иза овог вашег спортског пројекта и у наредном периоду. Електропривреда Црне Горе на овај начин показује друштвену одговорност, показивала је и раније, а показиваће и у будућности.

Увијек ћемо бити ослонац и пружена рука, како другим спортским колективима, тако ево сада и Одбојкашком савезу Црне Горе. Дефинитивно очекујемо да ћете ова значајна средства утрошити на најбољи могући начин, за подизање ваше спортске инфраструктуре, спортског духа видим да не недостаје, тако да очекујемо велике резултате на радост и нас спонзора и грађана. Желим вам сву срећу - рекао је овом приликом Никола Ровчанин.

Једна од највећих и најуспешнијих компанија у Црној Гори и раније је помагала ОСЦГ, а предсједник Савеза

пожелио је да се та сарадња настави још дуго и на обострано задовољство.

- Изузетно ми је задовољство што Одбојкашки савез Црне Горе данас потписује уговор о сарадњи са једним од најзначајнијих привредних субјеката у држави, Електропривредом Црне Горе.

Драго ми је што је таква компанија препознала да наши одбојкаши и одбојкашице заслужују да им се

помогне, да се стане уз њих, те да је Одбојкашки савез Црне Горе партнер за којег у сваком тренутку могу да кажу да се поносе што заједно иду у нове побједе, у нове успјехе.

Ово није први пут да Електропривреда стаје уз нас, а сигуран сам да ће наши спортисти и Савез као организација учинити све да та сарадња траје још дуго, на обострано задовољство", казао је предсједник ОСЦГ Пајковић.

ЕПЦГ на Instagram платформи

Николина Бабовић

Instagram је визуелна платформа, живописна, изражајна и веома корисна.

Тренутно броји преко милијарду корисника, што је чини другом најпопуларнијом друштвеном мрежом на свијету.

Управо због те популарности дошли смо на идеју да креирамо Instagram налог Електропривреде Црне Горе и да се и на тај начин приближимо корисницима наших услуга.

Друштвене мреже су донијеле велике промјене у начину пословања.

Комуникација је постала двосмјерна, па се на тај начин јасније чује глас купаца (потрошача).

Кроз фотографије и видео записе на овај начин желимо да представимо заинтересованима све битне активности из наше компаније, што ће нам свакако помоћи да остваримо боље резултате у пословању и пружимо све потребне информације, како запосленима, тако и потрошачима.

На једноставан и бесплатан начин са овом платформом можете увијек бити у току са свим актуелностима

везаним за дешавања у нашој компанији.

Довољно је да сте на интернету и да посједуете неки од бројних уређаја преко којих можете приступити апликацији.

**ПОСЈЕТИТЕ
НАШ
INSTAGRAM
НАЛОГ
@_epcg**

Уважени читаоци “Електропривреде”,

у овом броју нашег листа, у рубрици Друштво, доносимо и рад ученица деветог разреда ОШ “Ратко Жарић” из Никшића, Јоване Церовић, Маше Радуловић и Лане Кнежевић, које су са својом менторком, Милицом Жижић, професорицом биологије, указале на актуелно стање животне средине у никшићкој општини и понудили креативна рјешења за превазилажење проблема.

Радујемо се сарадњи са овим младим људима, тим прије, јер се ради о теми која заузима важно мјесто и у пословној политици наше компаније.

Рад објављујемо у изворном облику, уз одређене измјене у дијелу илустрације текста, примјерено уређивачкој политици листа.

Загађење у Никшићу

Никшић је, у последњих неколико дана, у више наврата, био град са најлошијим квалитетом ваздуха, а прије шест дана само је Бор на простору бивше Југосавије био испред Никшића. (извјештај, децембар 2020. године) Међу основним изворима загађења су: индустријска постројења, моторна возила, гријање домаћинстава и привредних објеката, прашина са градилишта, одлагалишта и депонија, прашина са пољопривредних површина, пожари...

Загађење ваздуха остаје најважнији фактор негативног утицаја животне средине на здравље одговоран за пријевремено умирање 600.000 људи сваке године у европском региону. Оцјена квалитета ваздуха коју национални органи у Црној Гори редовно спроводе показује да концентрација загађења ваздуха, нарочито прашкастих честица у Подгорици и Пљевљима редовно прелази законом дозвољене активности.

Повећане концентрације у Никшићу биљежене су и ранијих година нарочито у периоду кад су индустријски објекти у општини радили пуним капацитетом, а уређаји за пречишћавање отпадних гасова у индустријским постројењима нису постојали.

ИЗБОР: FREEPICK.COM

На квалитет ваздуха утичу извори загађења, географски и метеоролошки фактори. Зависно од тога какав је квалитет ваздуха може се тумачити његов утицај на људе, еко системе, историјске и културне споменике. Основна карактеристика свих извора загађивања је да индустријски објекти немају инсталисане уређаје за пречишћавање гасова. Током новембра, према подацима

Агенције за заштиту природе и животне средине Црне Горе, у Никшићу су 22 дана регистрована прекорачења средње дневне концентрације ПМ10 честица, а измјерене су и веома високе концентрације ПМ 2,5 честица. Хемијском анализом ПМ10 честица утврђено је повећано присуство бензо(а)пирена.

Јована Церовић

Како смањити емисију загађења у Никшићу?

ИЗБОР: FREEPICK.COM

„Природа се, наине, побјеђује само покуравајући јој се“

Францис Бејкон

„Уколико стварно мислиш да је проблематика загађивања мање важна од економије, пробај да не дишеш док бројиш новац“

Гај Мекферсон

Човјек, који је неодвојиви дио природе, је као и свако друго биће прошао кроз различите развојне фазе, како у биолошком, тако и у културном смислу. Међутим, за разлику од свих осталих биолошких врста, умјесто да се са новим сазнањима покурава природи и њеним законима, људско биће се труди да загосподари планетом. Развој цивилизације, а у оквиру ње и науке, се чини право средство за преузимање власти над природом. Међутим, друга половина прошлог вијека и прве деценије текућег стољећа су нам довољно јасно показали ко је главни.

Посљедице људског дјеловања осјећамо посљедњих неколико деценија, кроз разне глобалне појаве

као што су ефекат стаклене баште, озонске рупе, киселе кише и ерозија земљишта.

Ефекат стаклене баште је данас незаобилазна тема, јер је узроковао климатске промјене и различите непогоде широм планете, као што су урагани, цунамији, отопљавање ледника, подизање нивоа свјетског мора. Како се из самог имена може закључити, овај ефекат је првенствено довео до глобалног загријавања или једноставно речено – „планета је добила температуру“, услед прекомјерног емитовања CO₂ (угљен-диоксида) и CH₄ (метана) у атмосферу. Иако је човјек увидио своју грешку, и даље безглаво јурећи за новцем и напретком, дејствује против природе, као да има резервну планету.

Људске активности које у највећој мјери доприносе појачавању ове појаве су индустрија, саобраћај, пољопривреда и енергетика.

Мој родни град, Никшић, као неодвојиви дио планете је такође захваћен овом појавом. Сматрам

да није у великој мјери угрожен, али су одређене мјере за смањење емитовања CO₂ (угљен-диоксида) и CH₄ (метана) у атмосферу неопходне.

ИНДУСТРИЈА као грана привреде није нарочито развијена у мом граду, али постоје фабрике које емитују штетне гасове. У блиској прошлости је тога било далеко више, међутим економска криза је узроковала значајно смањење фабричких капацитета. Постављање филтера на димњаке и испусте фабрика је једноставно решење, којим се постиже и заштита планете и економски развој. Ипак, уопште гледано, власници индустријских постројења се тешко одлучују на овај корак.

САОБРАЋАЈ је у експанзији у Никшићу. Све је више возила на улицама, а многи суграђани као да су заборавили да ходају, јер и најмање раздаљине прелазе моторним возилима. Пјешачење и вожња бициклом поред смањивања емитовања штетних гасова у атмосферу побољшавају наше здравствено стање.

Такође нам штеде вријеме, јер су због превеликог броја моторних возила све чешћи саобраћајни колапси на улицама. Међутим, у случајевима кад су возила неопходна (када на пример за кратко вријеме треба да пређемо већу раздаљину), повољно решење могу бити:

1. биогориво – добијено из органског отпада
2. електрични аутомобили – ако је енергија за њихов рад добијена из алтернативних извора енергије.

ЕНЕРГЕТИКА је област привреде која се бави производњом енергије. У питању је изузетно важна дјелатност, нарочито од индустријске револуције до савременог доба. Енергија је природна појава, која се јавља у различитим облицима у природи. Она се не може потрошити нити уништити, већ само прелази из једног облика у други, а неопходна је јер покреће све процесе. Различита постројења која производе првенствено електричну енергију за људске потребе, као што су хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, у великој мјери нарушавају животну средину, нарочито термоелектране и нуклеарне електране (сјетимо се Чернобиља). Јасно је да се људи неће вратити свијећама и петролејкама, нити ће се одрећи интернета, али то не значи да се ништа не може урадити на смањивању ефекта стаклене баште. Сматрам да се највише мјера може спровести управо у овој области, и то по систему "Мисли глобално, дјелуј локално!".

Алтернативни извори енергије као што су вјетро-паркови и соларне плоче нам обезбјеђују "чисту" енергију првенствено за домаћинства, нарочито топлотну. Домови можда нијесу значајни потрошачи енергије појединачно, али су најбројнији у односу на друге потрошаче, тако да

ако узмемо у обзир кумулативни ефекат, можемо закључити да су домаћинства међу највећим, ако не и највећи корисници енергије.

Термоизолација на свим објектима, нарочито стамбеним, може значајно допринијети смањењу ефекта стаклене баште. Ово се нарочито односи на објекте са ложиштима на чврста и фосилна горива (дрво, угаљ). Стручњаци из ове области тврде да је уз добру термоизолацију могуће цијелу кућу гријати једном свијећом. У годишњем часопису "Пољопривредни календар" из 1984. године, описан је пројекат једног Француза који је гријање и топлу воду у кући добијао из природног процеса разлагања органских остатака као што је слама. Наиме, током распадања угинулих биљака и животиња, које иначе изазивају бактерије и гљиве, ослобађа се велика количина топлотне енергије. Поменути Француз је нашао начин да ту енергију искористи за гријање воде и ваздуха у својој кући, тако што је воду загријану током овог процеса спровео кроз систем водоводних и топлотних цијеви у свом дому. Жан је јако повољно угријао свој дом и добио топлу воду, кроз потпуно природан процес. Током овог разлагања се такође ослобађају CO₂ (угљен-диоксид) и CH₄ (метан), али у мањим количинама и на мањој висини у атмосфери, тако да не изазивају појачавање ефекта стаклене баште.

Рационално трошење енергије је од великог значаја за смањивање ефекта стаклене баште. Заблуда је да гашењем свијетла у просторији коју не користимо или правилним коришћењем електричних шпорета ми штедимо енергију. Оваквим поступцима је ми само рационално користимо, то јест не расипамо је узалуд. Ипак, из неког разлога се у нашем друштву правилно (рационално, економично) трошење

енергије поистовјећује са штедњом енергије. Сматрам да је јако битно објаснити људима разлику, јер сви више воле да нешто „правилно троше“ него да „штеде“. Правилан ритам наших активности који је у складу са природом, а који подразумијева да дању радимо а ноћу спавамо, такође би могао допринијети правилном трошењу енергије а самим тим и смањењу ефекта стаклене баште.

ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА је наизглед небитна карика у заштити природе па и смањивању ефекта стаклене баште, али само наизглед. Одвајање отпада (стакло, метал, папир, пластика), рециклажа и изградња санитарно-технички исправних депонија доприносе смањењу емисије штетних гасова који се у великој мјери ослобађају разлагањем отпада.

УНАПРЕЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ би такође могло значајно смањити ефекат стаклене баште. Знамо да су биљке потрошачи угљен-диоксида (CO₂) у процесу фотосинтезе, током које се ослобађа кисеоник (O₂). Познато је да кисјело дрво (Аилантхус алтиссима) нарочито добро подноси повећање количине CO₂, па се зато добро развија у градским срединама. Садњом овог и сличног дрвећа у градској, приградској и индустријској зони би се могао умањити ефекат стаклене баште.

Мјера која би у највећем степену смањила ефекат стаклене баште, али која је и најтеже остварива, је **БУЂЕЊЕ ЕКОЛОШКЕ СВИЈЕСТИ**. Ова синтагма је нажалост превише употребљивана и звучи жаргонски речено „излизано“, али је по мом мишљењу једини и прави пут ка свеукупном „изљечењу“ планете.

Маша Радуловић

ИЗБОР: FREEPICK.COM

Канте за рециклирање

Свега 2-3 одсто отпада годишње се рециклира у Црној Гори. Овај податак првенствено утиче на економију Црне Горе, здравље грађана, као и на огроман број створених дивљих депонија.

Један од начина да се овај тип загађења смањи, како у Црној Гори, тако и у Никшићу јесте да се обичне канте за смеће замијене кантама за рециклирање.

На овај начин домаћинства би на ефикасан и лак начин искористила свој отпад. Отпад се не би палио нити загађивао наше воде, земљу и ваздух.

Отпад би био сврстан у четири категорије, распоређен у канте плаве, жуте, браон и сиве боје.

Све би почело од свјесног

разврстања отпада од куће, затим би се такав преносио у одређену канту за рециклирање.

У плаву кутију бацале би се новине, папирне кутије, књиге, коверте, часописи, картон...

Жута канта служила би за алуминијумске фолије, пластичне кесе, пластичне посуде у којима се продаје воће и поврће, кесе за млијеко, кутије за маргарин, амбалажу за вакумско паковање, боце за детерџент; стиропор; разне врсте конзерви, чаше за јогурт, боце од шампона/млијека за тијело..

Браон канта намењена је кухињским отпацима и у њу се бацају стари хлеб, љуске јаја, остатак скуване кафе, листићи чаја, филтер кесице напитака, остаци куване хране; кора,

листови, љуске, коштице воћа и поврћа; баштенско ђубре - гранчице, трава, сасушене биљке, коров, земља; слама, пиљевина, перје, кухињски убриси од хартије...

Сива канта: пепео, опушци цигарета, жвакаће гуме, прашина скупљена с улице, много запрљана хартија, фотографије, кесе из усисивача, пелене, најлон чарапе...

Такође, куће у мањим мјестима добиле би по неколико разнобојних канти, које би се празиле одређених дана, по распореду који би унапријед био одређен.

Сматрам да се нешто свакако мора предузети, а да је ово један од начина како да подигнемо свијест о важности рециклаже у Црној Гори.

Лана Кнежевић

БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ,
ЈУГОСЛОВЕНСКА МУЗИЧКА
ЛЕГЕНДА

Док постојим, пјеваћу!

Два пута гошћа “Бедем феста”, завољела је наш град и људе. Гледа их, каже, преко балкона и размишља како су јој се Никшићани увукли “под кожу”; иако наступа пуних 55 година, ова легендарна џез пјевачица и звијезда шлагера, плијени својим чаробним гласом и емоцијом коју преноси свима око себе

Татјана Кнежевић Перишић

Бисера Велетанлић, југословенска и српска џез пјевачица, једна од оних великих и највећих имена домаћих шлагера, наступила је два пута на Бедем фесту у Никшићу. Други пут брзо након завршене операције кука, која је није спријечила да се, штапом, попне уз старе, камене степенице никшићког Бедема и – запјева, онако топло, чежњиво, бескрајно емотивно, како смо од ње и научили:

– Ја волим ваш град. Гледам га преко оног балкончића и баш ми се допао. Зато сам рекла на сцени да се осјећам као код куће. ...Десет година је овог исцрпљујућег посла који води ова екипа и мислим да би овај град, на неки начин, требало да награди неке људе, јер град се по Бедему и по пиву познаје – казала је гђа Бисера новинарима, одмах након наступа. И наш Никшић јој се промијенио на боље; “Можда су то ове нове грађевине, хотел, баш пуно тога се новог изградило” па јој се и град и људи доимају приснијим и љепшим него прије десет година.

Питамо је, након емотивног наступа и одушевљеног пријема публике њених старих хитова, ђе је нестала-музика? Вишеструка побједница Београдског

прољећа, Шлагера сезоне, низа великих фестивала, на којима се слушала музика и рађале нове звијезде, каже:

- Убили су музику... разни уредници, продуценти, људи који желе само новац, не квалитет, не трајање, већ “брзе паре” и зараду, каже сјетно. Ова велика умјетница, рођена је 15. септембра 1942. године у Сиску; почела је да пјева још у дјетињству. Средњу економску школу завршила је у Загребу, док је соло пјевање и виолину похађала у средњој музичкој школи. Први пут је пјевала јавно 1960. године у емисији “Микрофон је ваш”. На загребачкој телевизији је дебитовала 1963. године у дуету са сестром Сенком, а затим је учествовала у емисији “Музички ТВ магазин”. 1964. године снимила је

своју прву сингл плочу “Црвени цвет”. Освајала је прве награде стручног жирија на фестивалима “Опатија”, “Ваш шлагер сезоне”, “Београдско пролеће”, “Загребфест”, “Сплит”, “МЕСАМ”, наступала на домаћим изборима за Пјесму Евровизије, снимила велики број незаборавних пјесама, које су обиљежиле читаво једно вријеме. Најуспјешнију сарадњу остварила је са Корнелијем Ковачем (“Ручак за двоје”, “Златни дан”) и другим београдским ауторима, а снимала је и са Арсеном Дедићем, Гораном Бреговићем, а њена способност прилагођавања различитим музичким правцима, видјела се и у сарадњи са групом Darkwood Dub.

Није имала идола, али је одрасла уз пјесме Саре Вон, Арете Френклин и

Били Холидеј. Када јој је, та иста Сара Вон, након концерта у Београду рекла: "Шта ћеш ти овдје? Хајде са мном у Америку", Бисера није хтјела. Питамо је да ли жали због тога?

- Па, не. Био је то, заиста, велики комплимент; знам да сам јој одговорила да тамо сигурно има много бољих пјевача од мене, на што се Сара Вон насмијала и казала: Е, али нема ниједан бијели џез пјевач! Бијели људи у Америци не умију да пјевају као ти". Била је то велика сатисфакција за мене и оно што сам радила, али сам сматрала да је Америка исувише велика за мене. Пјевала сам ја тамо, по клубовима и добро испекла занат, али видите, већ 55 година се борим у својој земљи за музику и квалитет, а не тамо...али док постојим, пјеваћу!

И само је она могла "натјерати" двије велике продуцентске куће ПГП РТС и Croatia records, да јој објаве златну плочу:

- Презадовољна сам због тога, ту су неке прелијепе мелодије нашле своје мјесто на диску; "Смејем се без смисла", "Јутро ће променити све" и "Још једна шанса", само су неке од њих, а драго ми је што је то прво заједничко издање двију највећих издавачких кућа у региону.

Бисера се "опробала" и у филмовима. Хоће ли бити још неких "излета" у те воде као у "Жигосаним у рекету"?

- Па, не знам. Све је то дошло нешто

спонтано. Сјећам се да ме цијела Калинић пијаца послјије јурила са "Жигосаним" и нијесам могла проћи, а да ме народ не освоји, честита и слично.

Ипак, ова скромна жена, велике каријере и невероватног гласа, највише опија пјесмом. "Не плачи", "Ручак за двоје", "А ја те знам", "Ти си човјек мој", "Бај, бај, бај", "Аха, аха", "Мило моје", "Дивни младићи Београда" и посебно "Златни дан", мелодије су које ће код истинских љубитеља музике, увијек имати посебно мјесто. И она која их је пјевала: Бисера Велетанлић, славуј једног времена....

ВЕЛИКИ УСПЈЕХ НАШЕГ КОЛЕГЕ АНДРИЈЕ КАСОМА

Црна Гора на насловници канадског Marika магазина

Миодраг Вуковић

Андрија Касом, фотограф са Цетиња, наш дугогодишњи сарадник и аутор текстова у рубрици ПУТОПИС, учешћем на 127. „Toronto International Salon of Photography 2020“ са своја два рада из серије „Play of light“ од тима канадског Marika магазина добио је понуду да се та два рада, уз још четири из истог серијала, као и фотографије са путовања по Египту, нађу у њиховим издањима. Међутим, Андрија се није ту зауставио, његов циљ је био да се и фотографије Црне Горе нађу у овом магазину који има дистрибуцију по цијелом свијету. То је и остварио, у априлском издању магазина Marika – nature/travel Црна Гора се нашла на насловници са едиторијалом.

- Морам признати – започео је Андрија своју причу – био сам изненађен када су ме путем инстаграма контактирали из тима магазина Marika. Истовремено сам

и схватио значај правих менаџера и њихову „борбу“ за свако ново лице из области које их интересује, од њих се пуно може научити. Marika магазин покрива велики број области: фину умјетност, моду, дизајн, портрете, природу-путовања... а што је најбитније дистрибуира се по цијелом свијету. Објављивањем, у мартовским бројевима, шест фотографија из моје серије „Play of light“, као и серијалом фотки са путовања по Египту, причинили су ми личну част, али и оно што је изузетно важно - одали признање мом раду.

Опет се показало оно старо правило, да се прво морамо доказати у свијету да би кући били признати- каже Андрија.

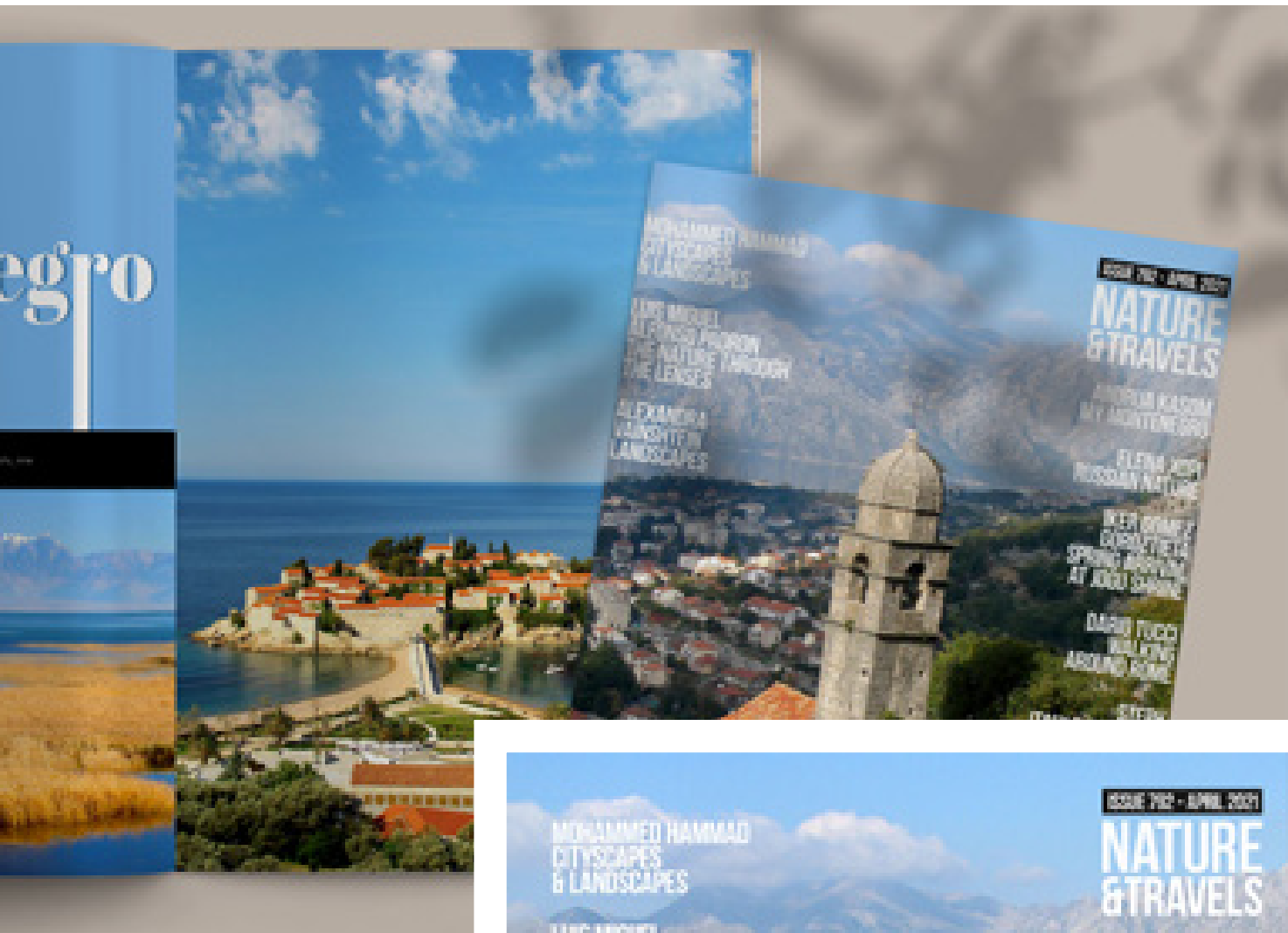
Комуникација између Андрије и људи из магазина Marika била је интезивна путем Инстаграма, и од почетка је то била добра

АНДРИЈА КАСОМ

комуникацијска енергија али и изузетно интересовање за ауторове радове, тако да се није стало на једној фотографији и серијалу, но су мјесечно из Marika магазина тражили нове Андријине радове. Након два објављивања фотографија, на трећи упит магазина за Андријине фотографије он је сугерисао магазину да то буду фотографије из његовог серијала „Моја Црна Гора“ са јасном намјером да реномирани магазин „обрати пажњу“ на његовог домаћег фотографа овековјечене кроз његове фотографије и те „ухваћене љепоте у објективу“, Црне Горе, земље за коју сам аутор каже „лијепа јесте, најљепша није“. Но његове фотографије које доносе љепоту Црне Горе посматране кроз објектив, хватају и тај посебан моменат атмосфере природе и причају причу мјеста и поднебља.

Такве су и његове фотографије са путовања широм свијета, доносе ту атмосферу земље коју је осјетио на сопственој кожи страственог путника и заљубљеника у путовања.

- Мишљења сам да прво морамо упознати своју земљу, па тек онда кренути у откривање остатка свијета – наставља Андрија.

Црну Гору сам уздуж и попријеко прешао више пута, појединим мјестима се враћао по ко зна колико пута.

Чудесна језера, магичне планине и планински ланци, кривудава дубоке ријеке, чаробна језера са бојама и облицима које само природа исцртати може... су јединствена љепота на тако малом простору.

Од свега, највише су ме дојмила села, сачуване здраве ћелије породице у исконском облику, начин живота уједно тежак али лијеп и у односу на урбан компликован живот у градовима, тај потпуно једноставан и чист живот управо због тога савршен, уз пуно емпатије људи који живе на тим просторима.

На мојим фотографијама су овјековјечене традиционалне камене и дрвене куће, уклопљене са амбијентом у којем су грађене.

Посебну фасцинацију имам тврђавама којих је толико широм Црне Горе, које су јединствени културно-историјски споменици, али и чувари трагова прохујалих вјекова, свјedoци давних битака и одбрана, борби и пораза, које пркосе вјековима и упркос забиљеженим подацима, ко зна које тајне у себи крију те зидине... симболика и тајна.

Путовања широм свијета, све те импресије, успомене, догађаје и сазнања поредио сам увијек са мојом Црном Гором, тако сам више увиђао њену љепоту, тог разноликог непроцјењивог природног блага на таком малом комаду планете и привилегије живота које та природа пружа човјеку.

Та љубав према љепоти своје земље и моја жеља да свијет види ту љепоту преко мојих фотографија резултирала је управо насловницом и едиторијалом мотива Црне Горе у магазину Marika – nature/travel.

Чини ми се да нијесам могао дати љепши дар домовини - закључује Андрија.

Прошла година је била изузетно успешна за Андрију. Осим награда, Андријине фотографије су се нашле

ЗЛАТНА МЕДАЉА НА ИЗЛОЖБИ У ПАРАЋИНУ

Андрија Касом крајем маја је за фотографију из серијала „Gipsy life“ добио Club Cold Medal na Internacionalnoj izložbi umjetničke fotografije GRIFFIN 2021 – Параћин/Србија- у категорији портрети.

- Награђена фотографија је настала у кањону ријеке Цијевне, којем се увијек враћам – наглашава Андрија.

- Кањон је непресушна љепота, истовремено и инспирација, нажалост још увијек неискоришћена на прави начин. Искрено, не знам када је љепши да ли зими или у љетњим мјесецима када на појединим мјестима пресуши. Због те љепоте увијек му се враћам. Како је љети главно купалиште Рома, млађа популација када види фото-апарат у рукама постане моја пратња, то је био разлог да донесем одлуку о стварању серијала „Gipsy life“.

У овом серијалу доминирају дјеца, код њих нема „намјештања“, све је спонтано, такве фотографије освајају. Веома сам срећан што су и из овог серијала препознали добру фотографију и наградили је - истакао је Касом.

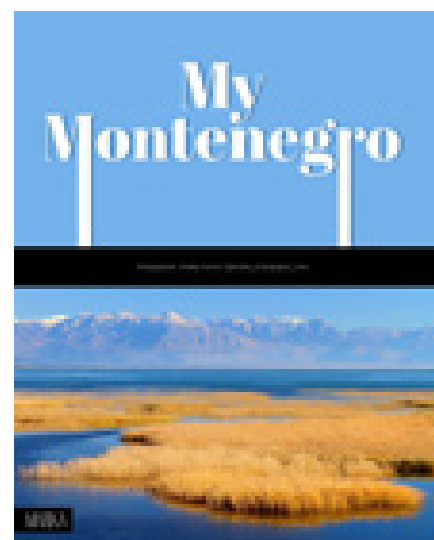
на насловним страницама свјетских часописа, са великим едиторијалима.

Текстове о њему, као и интервјуе објавили су магазини у Француској, Аустралији, Украјини, Енглеској, Њемачкој, Канади... Фотографије из његовог серијала „Play of light“ нашле су се на насловним страницама аустралијског магазина VERTIQLE и њемачког TSYM.

Био је активан и са учешћем на Међународним изложбама од САД, Канаде, Чешке, Грчке, Киргистана, Турске, Албаније, Србије, Сјеверне Македоније, Кипра, Бугарске...

Прошле године је освојио још двије награде: Salon Honorable mention 10th International salon of art photography Смедерево 2020 /Србија/; National Diploma The International Exhibition of Art Photography Прилеп салон 2020 /

Сјеверна Македонија/, а са наградама је започео и ову годину: IAAP (International Association of Art Photographers) Bronze Medal The International Exhibition of Art Photography „Chasing the light“ 2021 - Ankara/Turkey, PSA (Photographic Society of America) Honorable Mention International Exhibition of Art Photography PIRIN SALON 2021 – Разлог/Бугарска.

Буди у току – буди у игри“

76. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

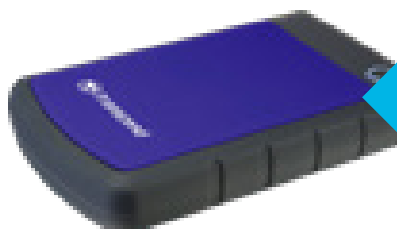
3 x
JBL Clip 3
bluetooth звучник

1 x
JBL Tune 115BT
Bluetooth слушалице

2 x
Krups апарат за
espresso кафу

1 x
Transcend 1TB
екстерна меморија

1 x
Garmin Vivofit
4L паметни сат

76. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

Буди у току – буди у игри“

Буди у току – буди у игри

Колико износи попуст на рачуну за чланове “Златног тима”?

Наградно питање

76. КОЛО НАГРАДНЕ ИГРЕ

НАГРАДЕ

- 2 x Krups апарат за espresso кафу
- 1 x Garmin Vivofit 4 L паметни сат
- 3 x JBL Clip 3 bluetooth звучник
- 1 x JBL Tune 115BT Bluetooth слушалице
- 1 x Transcend 1TB екстерна меморија

Комисија за извлачење:

Татјана Кнежевић Перишић
(Сектор за корпоративне комуникације)

Миодраг Вуковић
(Сектор за корпоративне комуникације)

Правила:

Право учешћа у наградној игри имају само запослени у ЕПЦГ који тачно одговоре на питање и пошаљу купон са одговором и личним подацима. Сваки запослени може послати само један купон.

Сви који пошаљу два или више купона, као и они који погрешно одговоре на питање, биће дисквалификовани. Наградну игру приређује Сектор за корпоративне комуникације, те запослени у њему не могу учествовати. Купоне је потребно послати најкасније до 10. јула на адресу ЕПЦГ, Сектор за корпоративне комуникације, Вука Караџића 2, Никшић, са назнаком „за наградно игру“, или убацити у за то предвиђене кутије.

Добитници ће бити контактирани по извлачењу, а њихова имена објављена у наредном броју листа Електропривреда.

Добитници 75. кола:

Живко Андријашевић, Милан Шћекић
„Црногорски владари“
Радмила Перовић (ФЦ Снабдијевање)
Едина Дервиши (ОЈ Снабдијевање Улцињ)
Нагип Курти (ОЈ Снабдијевање Улцињ)
Славица Митрић (ХЕ „Перућица“)
Симо Марколовић (ОЈ Снабдијевање Бар)

Буди у току
– буди у
игри“

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ: _____

ПОСЛОВНА ЈЕДИНИЦА: _____

БРОЈ ТЕЛЕФОНА: _____

E-MAIL: _____

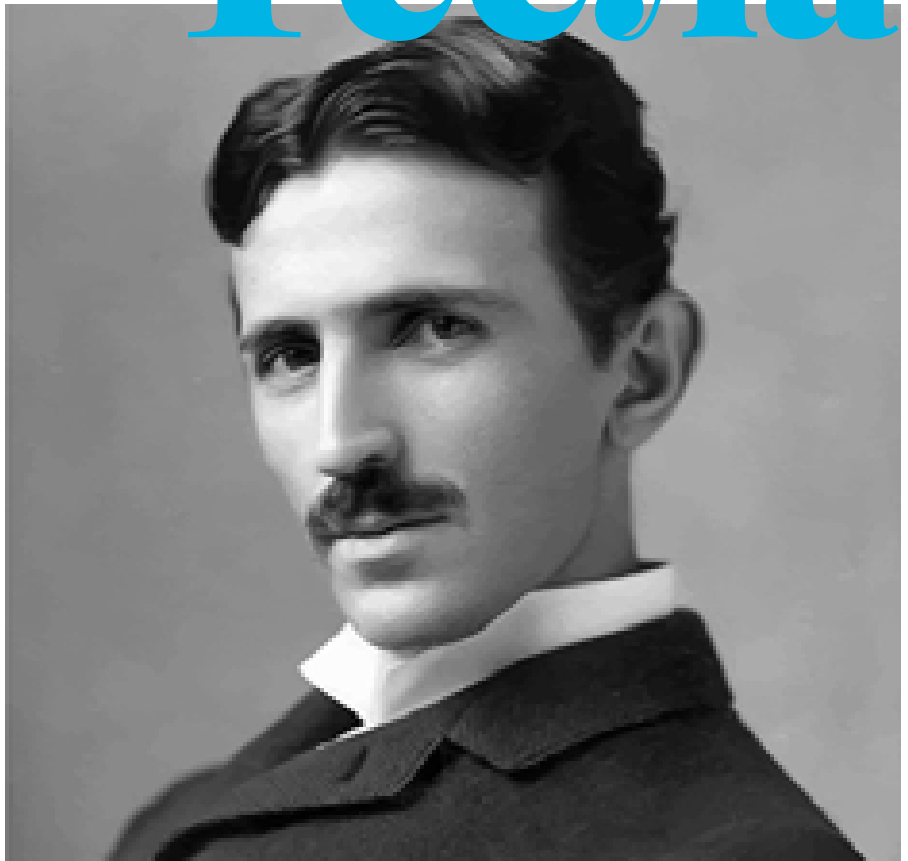
ОДГОВОР: _____

Далеко би нас одвело набрајање свих Теслиних проналазака од којих сваки представља област за себе. Такви су његови огледи добијања вјештачких муња у Колораду, изазивање вјештачких земљотреса, бежични пренос енергије, систем освјетљења свјетских размјера, патенти, поновљени и непоновљени огледи, његови визионарски снови пионира васионских летова ...

Тесла има више оригиналних проналазака него ико други у историји. Сматра се да је већи него Архимед, Фарадеј, Едисон ... Фундаментална, а исто толико револуционарна открића својом смјелашћу превазилазе све што постоји у историји свијета. Он је искорачио за читаво стољеће испред свога времена.

Овај циновски ум на пољу технике посједовао је задивљујућу урођену скромност у начину живота и према свим почастима и признањима која су му одавана. Није за себе тражио ништа. Одбио је да прими и Нобелову награду и многа одликовања,

Тесла

дипломе и почести. "... За славу и све богатство свијета не дајем ништа.

Тако сам створен, задовољство налазим у раду ..." - говорио је Тесла.

Мудре мисли

Много врлина треба да има онај ко некога оптужује.

ЦИЦЕРОН

Ако на стази живота потрчиш и паднеш, подигни се и очисти праšину, јер није губитник онај који пада, већ онај који остаје да лежи.

АРИСТОТЕЛ

Ако временом не постанеш бољи, постаћеш гори.

ЈЕВРЕЈСКА ИЗРЕКА

Позивати се на рђава дјела других, значи прати се блатом.

ЛАТИНСКА ИЗРЕКА

Карактер је човјеку судбина.

ХЕРАКЛИТ

Жудња за моћи нема коријен у снази, него у слабости.

ЕРИХ ФРОМ

Срећан и велик је занста само онај који не мора ни владати ни покоравати се да би нешто био.

ГЕТЕ

Увјерења су често најопаснији непријатељи истине.

НИЧЕ

Мало знање чини људе оholим, а велико скромним. Зато празно класје надувено диже главу увис, а пуно – обара главу ка земљи.

ПАБЛО НЕРУДА

tanja.nikcevic@epcg.com

